

Doskonalenie
Kadr
Gospodarki

Egipt

Egipt

Egipt

Przewodnik rynkowy
dla przedsiębiorców

Egipt

Egipt

Egipt

Egipt

POLSKA AGENCJA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
POLISH AGENCY FOR ENTERPRISE DEVELOPMENT

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA
CENTRUM PROMOCJI

wyginternational
IMC Polska

Spis treści:

Przedmowa	
1. Informacje ogólne o kraju	4
1.1 Podstawowe informacje	4
1.2 Ludność, religia w Egipcie	5
1.3 Klimat, warunki geograficzne oraz bogactwa naturalne	6
1.4 Polityka	7
2. Gospodarka	8
2.1 Opis gospodarki kraju	8
2.2 Główne sektory gospodarki Egiptu	9
2.3 Struktura zatrudnienia	11
3. System bankowy	11
4. Przekształcenia strukturalne i system własności	13
4.1 Prywatyzacja	14
4.2 Nabywanie nieruchomości przez osoby prawne i fizyczne	14
5. Regulacje prawno-administracyjne dostępu do rynku	15
5.1 Warunki dostępu do rynku	15
5.2 Drogi dojścia do rynku	17
5.3 Formy prawne podmiotów gospodarczych	18
5.4 System podatkowy – podatki dochodowe, VAT, akcyzy	19
5.5 Ochrona praw autorskich	19
5.6 Zasady przeprowadzania przetargów	20
5.7 Kanały dystrybucji na rynku	21
5.8 Wybór partnera handlowego	21
5.9 Zawarcie kontraktu handlowego – wskazówki dla eksporterów	21
6. Reklama i promocja firm. Targi	22
7. Handel zagraniczny Egiptu	23
8. Główny Urząd ds. Inwestycji i Stref Wolnego Handlu	24
8.1 Założenia GAFI	24
9. Stosunki Egiptu z Unią Europejską	25
10. Polsko-egipska wymiana handlowa	26
10.1 Polski eksport do Egiptu	27
10.2 Import z Egiptu	28
10.3 Podstawy prawno-traktatowe polsko-egipskiej współpracy gospodarczej	28
10.4 Współpraca inwestycyjna	29
10.5 Kontakty dwustronne	29
10.6 Perspektywy rozwoju polsko-egipskiej współpracy gospodarczej	30
11. Warunki podróży i zamieszkania w Egipcie	33
11.1 Wiza, przepisy celne	33
11.2 Informacje dla kierowców	34
11.3 Podróż do Egiptu	35
11.4 Waluta i system miar	36

11.5	Zakwaterowanie	36
11.6	Posiłki i napoje	37
11.7	Zdrowie	37
11.8	Media	38
11.9	Godziny pracy biur, banków, sklepów	39
12.	Rozumieć Arabów	39
13.	Ważne adresy i telefony	45

Przedmowa

Położony we wschodniej części Afryki Północnej Egipt, jest głównym punktem, gdzie krzyżują się drogi łączące Europę, Bliski Wschód, Afrykę oraz zachodnią i wschodnią Azję. Jego strategiczne położenie pozwala na sprzedaż polskich towarów i usług nie tylko na terenie tego kraju, ale również na rynkach afrykańskich i arabskich.

Egipt ma blisko 70 milionów mieszkańców, a dzięki posiadanym umowom o wolnym handlu z GCC (Rada Współpracy Krajów Zatoki) i ugrupowaniem COMESA (23 kraje afrykańskie), wielkość tego rynku wzrasta do ponad 400 milionów konsumentów.

Egipt z uwagi na ważne osiągnięcia gospodarcze tego kraju, konsekwentny program liberalizacji gospodarki, wzrastające znaczenie prywatnego sektora handlu zagranicznego, zaawansowany proces integracyjny z UE oraz stabilizującą rolę Egiptu w świecie arabskim, staje się bardzo interesującym i atrakcyjnym partnerem gospodarczym. Przekonali się o tym polscy przedsiębiorcy, którzy wyjechali na organizowaną przez Centrum Promocji KIG Polską Wystawę Narodową w listopadzie ubiegłego roku.

To wyjątkowo chłonny rynek, m. in. z powodu obawy przed terroryzmem, mało penetrowany. Polscy przedsiębiorcy słabo znają i obawiają się rozpoczynania handlu w tym kraju. Przy zachowaniu niezbędnych, i wcale nie absorbujących środków ostrożności, kupcy egipscy okazują się być bardzo solidnymi partnerami.

Redaktorzy niniejszego opracowania mają nadzieję, że przewodnik pomoże, wraz z cyklem szkoleń, lepiej poznać ten rynek i ułatwi podjęcie decyzji o nawiązaniu współpracy z Egiptem.

Redakcja Przewodnika, który służy jako nieodpłatna pomoc szkoleniowa w cyklu zajęć w ramach projektu PARP „Wsparcie rozwoju polskiego eksportu”, serdecznie dziękuje za udostępnienie materiałów i danych statystycznych Ambasadzie RP w Kairze, a zwłaszcza Pani Danucie Andrzejewskiej. Dziękujemy kierownikowi i pracownikom Departamentu Międzynarodowych Stosunków Dwustronnych Ministerstwa Gospodarki, Ambasadzie Republiki Egiptu w Warszawie oraz Instytutowi Koniunktur i Cen Ministerstwa Gospodarki.

I. Informacje ogólne o kraju

I.1 Podstawowe informacje

Egipt – państwo położone częściowo w północno-wschodniej Afryce i częściowo w Azji (półwysep Synaj), nad Morzem Śródziemnym i nad Morzem Czerwonym, pomiędzy Libią a Izraelem i Strefą Gazy. Długość całkowita granic: 2689 km (w tym: Strefa Gazy 11 km, Izrael 255 km, Libia 1150 km, Sudan 1273 km). Długość wybrzeża: 2450 km.

Stolica: Kair.

Główne miasta: Aleksandria, Giza, Port Said, Asjut, Suez, Fajum, Asuan.

Powierzchnia: 1,001,450 km².

Najdłuższa rzeka: Nil.

Podział administracyjny: 26 gubernatorstw.

Język urzędowy: arabski.

Języki używane: arabski, angielski, francuski.

Jednostka monetarna: funt egipski LE = 100 piastrow PT.

Wymiana: 1 PLN = ok. 2 LE, 1 EUR = powyżej 7 LE, 1 USD = ok. 6 LE.

Ustrój polityczny: republika.

Liczba ludności: 77,505,756.

Gęstość zaludnienia: 77,4 osób/ km².

Przyrost naturalny: 2%.

Religia: islam, chrześcijaństwo obrządku koptyjskiego.

Święto narodowe: Rocznica Rewolucji, 23 czerwca.

Strefa czasowa:

UTC +2 – zima,

UTC+3 – lato,

Kod telefoniczny: +20.

Egipt jest objęty programem Europejskiej Polityki Sąsiedzkiej. Przynależy do następujących międzynarodowych organizacji politycznych i gospodarczych:

ONZ – Organizacja Narodów Zjednoczonych,

AL – Liga Arabska,

AU – Unia Afrykańska,

WTO – Światowa Organizacja Handlu (czerwiec 1995),

IMF – Międzynarodowy Fundusz Walutowy,

AMF – Arabski Fundusz Walutowy (utw. 1977),

OAPC – Organizacja Krajów Arabskich Eksporterów Ropy Naftowej,

COMESA – Wspólny Rynek Wschodniej i Południowej Afryki (utw. 1994 r.),

AFB – Afrykański Bank Rozwoju,

IDB – Islamski Bank Rozwoju,

EBRD – Europejski Bank Rekonstrukcji i Rozwoju,

IBRD – Międzynarodowy Bank Rekonstrukcji i Rozwoju.

1.2 Ludność, religia w Egipcie

Egipt zajmuje 1 001 450 km², co daje mu 29 miejsce w świecie. Pod względem ludności plasuje się na 15 miejscu z 77,5 mln obywateli. Społeczeństwo tworzą zarabizowani Egipcjanie – fellachowie – 99% ogółu, Nubijczycy, plemiona berberskie i Bedża. Egipt zamieszkuje ok. 200 tys. cudzoziemców (Grecy, Ormianie, Brytyjczycy, Włosi). Przeciętna długość życia to 63 lata.

Egipt jest krajem dużym, ale ubogim. Dziesiątki milionów Egipcjan żyje w dolinie Nilu, na obszarze nieprzekraczającym jednej dwudziestej powierzchni kraju. Liczba ludności jest wyższa niż w pozostałych krajach arabskich razem wziętych. Oficjalną religią w Egipcie jest islam. W strukturze religijnej społeczeństwa dominują muzułmanie wyznania sunnickiego, około 94% ogółu. Pozostałe 6% stanowią chrześcijanie, głównie obrządku koptyjskiego.

1.3 Klimat, warunki geograficzne oraz bogactwa naturalne

Egipt dzieli się na 4 regiony geograficzne – Pustynię Libijską (Zachodnią), Pustynię Arabską (Wschodnią), dolinę i deltę Nilu oraz półwysep Synaj. Na wschód od granicy z Libią ciągnie się Pustynia Libijska z suchymi wapiennymi skałami, zajmująca dwie trzecie powierzchni kraju. Na południu pustyni góry dochodzą do wysokości około 2000 m n.p.m. Na północy znajduje się depresja Al – Kattara (133 m p.p.m.). Wzdłuż Nilu i Morza Czerwonego rozciąga się kamienista Pustynia Arabska, z erozyjnymi górami Atbaj (najwyższy szczyt Dżabal Szaib al – Banat, 2187 m n.p.m.) i piaskowcowymi płaskowyżami. Wzdłuż południowej części wybrzeża ciągną się góry przechodzące w Wyżynę Abisyńską. Morze Czerwone poprzez Zatokę Sueską połączone jest z Port Saidem i z Morzem Śródziemnym Kanałem Sueskim. Na wschód od kanału leży półwysep Synaj, pustynny i górzysty, z najwyższym szczytem, Górą Świętej Katarzyny, 2637 m n.p.m. Jedyłą stałą rzeką jest Nil, którego żyzna dolina o szerokości od 3 do 15 kilometrów ciągnie się na wschód od Pustyni Libijskiej. Na Nilu wybudowano (1960–1970) Wielką Tamę Asuańską, w wyniku czego powstał sztuczny zbiornik wodny zwany Jeziorem Nasera.

Klimat w Egipcie jest zwrotnikowy, skrajnie suchy, jedynie w wąskim pasie wybrzeża Morza Śródziemnego podzwrotnikowy typu śródziemnomorskiego. Lato, które trwa od maja do października jest gorące i suche, z możliwymi gwałtownymi spadkami temperatury w nocy. Zima jest chłodniejsza, zwłaszcza w regionach pustynnych. Na wiosnę, od końca kwietnia do czerwca, wieje chamsin, gorący suchy wiatr, niosący pył pustynny, burze piaskowe i upały. Średnia temperatura stycznia na północy wynosi 12–14°C, na południu do 17°C, natomiast temperatura lipca-około 23°C na północy, do 33°C na południu. Roczna suma opadów na północy wynosi do 200 mm, na południu zaledwie do kilku milimetrów.

Na większości obszarów pustynnych występują suchorośla, czyli kserofity. Jedyne na Pustyni Arabskiej roślinie mimoza, trawy i tamaryszek. Zwierzęta pustynne to gazyle, hieny, szakale, różnorakie gryzonie, skorpiony, węże i wiele owadów. W pobliżu zbiorników wodnych lub płytkich wód podziemnych rosną palmy daktylowe i widlice

---

tebańskie. Żyzna dolina Nilu jest miejscem upraw rolniczych. Oprócz bogactwa roślin i żyjącego w dolinie ptactwa wodnego zatrzymuje się tu wiele przelotnych ptaków, znajdując obfite pożywienie. W delcie Nilu często spotyka się mangusty, czaple białe i ibisy.

Na terenie Egiptu występują: ropa naftowa, gaz ziemny, ruda żelaza, fosforany, mangan, wapień, gips, talk, azbest, rudy ołowiu i rudy cynku.

I.4 Polityka

Władza wykonawcza należy do prezydenta republiki oraz rządu. Głowa państwa jest wybierana na 6 letnią kadencję, z możliwością ponownej elekcji. Wybory są dwustopniowe - mianowanie przez Zgromadzenie Ludowe, następnie głosowanie kandydatury w referendum ogólnonarodowym.

Do głównych zadań prezydenta należy m.in. określanie wraz z rządem ogólnej polityki państwa i nadzorowanie jej realizacji. Od 14 października 1981 prezydentem Egiptu jest Muhammad Hosni Said Mubarak, który pragnie utrzymania jedności świata arabsko–muzułmańskiego przy jednoczesnym otwarciu na dialog z Zachodem. Członkowie rządu muszą posiadać pełnię praw politycznych i obywatelskich.

Władza ustawodawcza należy do Zgromadzenia Ludowego – parlamentu oraz do Rady Shury, będącej ciałem doradczym. Obydwa organy wybierane są na 6 letnią kadencję, w wyborach powszechnych oraz poprzez mianowanie. Parlament zatwierdza ogólną politykę państwa, planuje rozwój społeczno - ekonomiczny i budżet oraz nadzoruje działalność władzy wykonawczej.

W skład Zgromadzenia Ludowego wchodzi 444 członków, natomiast Rady – 258 (w tym w obecnej kadencji 10 kobiet, które zostały wybrane do niej po raz pierwszy). Kobiety posiadają równe prawa w zakresie czynnego i biernego prawa wyborczego.

Obok parlamentu działa Rada Shury, czyli ciało doradcze, orzeka w sprawie projektów ustaw uzupełniających do konstytucji jak i innych projektów ustaw, kwestii odnoszących się do ogólnej polityki państwa w tym projektu planu rozwoju społeczno–ekonomicznego, a także polityki związanej ze sprawami arabskimi lub zagranicznymi przesłanymi do konsultacji przez prezydenta. Rada Shury orzeka również w sprawie propozycji wprowadzania poprawek do jednego lub więcej artykułów konstytucji. Kadencja Shury trwa 6 lat, podczas gdy połowa wybranych i mianowanych członków izby podlega wymianie co 3 lata. Rada została utworzona w czerwcu 1989 r., liczy 258 członków w tym 10 kobiet, które zostały wybrane do rady po raz pierwszy.

System sędowniczy w Egipcie tworzą sądy pierwszej instancji, sądy apelacyjne oraz sąd kasacyjny. Sądy orzekają w obwodach, w których rozstrzygają w sprawach cywilnych, handlowych, pracowniczych, stanu cywilnego, podatkowych oraz kryminalnych.

Sądowictwo administracyjne składa się z sądów administracyjnych w gubernatorstwach, administracyjnego sądu sprawiedliwości oraz najwyższego sądu administracyjnego.

Najwyższy Sąd Konstytucyjny zdefiniowany jest przez konstytucję jako niezależne i autonomiczne ciało, które samo jest odpowiedzialne za kontrolę zgodności praw i przepisów z konstytucją oraz podaje obowiązującą wykładnię przepisów prawnych.

Konstytucja definiuje podział administracyjny Egiptu, jak również tworzenie rad lokalnych i zakres ich kompetencji. Zgodnie z konstytucją istnieje 26 gubernatorstw dzielących się na okręgi, wsie i miasta. Przy ustalaniu podziałów administracyjnych uwzględniane są czynniki naturalne, ludnościowe i mieszkaniowe, panujące na danym obszarze.

Lokalny system administracyjny został zdecentralizowany – stanowi, że gubernator reprezentuje Prezydenta Republiki na terenie swojego gubernatorstwa.

Prasa jest uważana w Egipcie za „czwartą władzę”, będącą popularną, niezależną i wolną w wyrażaniu opinii i poglądów. Prasa egipska posiada całkowitą swobodę działania jako władza ludowa chroniona zapisami konstytucyjnymi. Zgodnie z poprawką z 1980 do konstytucji i prawem prasowym z 1991 r. „dziennikarze są niezależni oraz wykonując swoje funkcje podlegają wyłącznie prawu”.

Obecnie działa 13 partii politycznych:

- Partia Narodowo-Demokratyczna, większościowa partia rządząca, która została utworzona w 1978r. Jej program zakłada zapewnienie dobrobytu obywatelom oraz zaspokojenie ich aspiracji,
- Socjalistyczna Partia Pracy, utworzona w 1978r. pragnie dobrobytu dla wszystkich obywateli w myśl ideałów socjalizmu arabskiego,
- Socjalistyczna Partia LIBERALNA, program tej partii uznaje islamskie prawo szariatu za główne źródło prawa,
- Narodowo – Postępowa Partia Jedności uznaje socjalizm za podstawę systemu społeczno-ekonomicznego,
- Partia Nowy WAFD, utworzona w 1983r., wydaje dziennik „Al-Wafd”,
- Partia AL UMMA, utworzona w 1984r. , wydaje tygodnik „Al.-Umma” (Naród),
- Egipska Partia Zielonych, która koncentruje się na kwestiach ochrony środowiska,
- Partia Nowy Egipt – AL-FATAH, utworzona w 1990 r. Jej programem jest socjalizm cenowy, który oznacza, że jeżeli dochody są zróżnicowane nie byłoby rzeczą sprawiedliwą, aby ceny pozostawały jednakowe dla wszystkich,
- Demokratyczna Partia Jedność, czyli postęp, dobrobyt i szczęście wszystkich obywateli w kraju i zagranicą.

Ponadto działają mniejsze ugrupowania: Arabska Partia Egiptu, Partia Sprawiedliwości Społecznej, Arabska Demokratyczna Partia Naserowska, Partia Ludowo-Demokratyczna.

---

2. Gospodarka

2.1 Opis gospodarki kraju

Pośród krajów arabskich Bliskiego Wschodu Egipt ma najstarsze tradycje przemysłowe, sięgające XIX w. Obecnie należy do najlepiej rozwiniętych krajów afrykańskich. Posiada znaczące złoża bogactw naturalnych. Podstawowe znaczenie ma ropa naftowa, pochodząca ze złóż na półwyspie Synaj oraz z nowych pokładów w szelfie Zatoki Sueskiej, wzdłuż wybrzeża śródziemnomorskiego i na obszarze Pustyni Zachodniej, przy granicy z Libią.

W Egipcie wydobywa się znaczne ilości gazu ziemnego, szczególnie na obszarze delty Nilu i ze złóż podmorskich. Na południu kraju, w okolicach Asuanu i na półwyspie Synaj, znajdują się bogate złoża rud żelaza, manganu i fosforytów. Na obszarze całego kraju występują pokłady surowców i materiałów budowlanych, m.in. wapieni wykorzystywanych w przemyśle cementowym.

Większa część potencjału gospodarczego kraju skoncentrowała się na obszarze delty Nilu, w trójkącie wyznaczonym przez miasta: Kair, Aleksandrię i Suez, oraz na południu, wokół Asuanu. Duże ośrodki przemysłu petrochemicznego rozwinęły się w Aleksandrii, Kairze, Suezie, Tanta i Asjut. W Heluanie pod Kairem wybudowano olbrzymi kombinat metalurgiczny – koksowniczy, w Asuanie działają huty żelaza i aluminium. Zakłady metalurgiczne, rozwinięte dzięki lokalnym złożom rud metali kolorowych, funkcjonują w Kafr ad – Dawar i Bayda.

W zakresie polityki wewnętrznej, zdaniem rządu Egiptu, najtrudniejszą pozostaje kwestia wysokiego bezrobocia. Rząd zamierza na szerszą skalę wspierać małe i średnie przedsiębiorstwa, które winny stanowić podstawowe źródło nowych miejsc pracy. Osiągnięte przez Egipt w 2005 r. wyniki gospodarcze potwierdzają skuteczność działań obecnej ekipy. Według egipskich danych oficjalnych, po 18 miesiącach nowych rządów, wzrost gospodarczy osiągnął 5% w 2004/05, w porównaniu z 4,1% w 2003/04 (wartość PKB w 2004/05 – 537 mld EGP, przy 485 mld EGP w roku wcześniejszym). Zmniejszeniu uległo bezrobocie – z 10% do 9,5%, wyraźnie obniżyła się stopa inflacji – z ponad 11% do 4,7%, powstało ponad 9 tysięcy nowych firm o kapitale sięgającym 46 mld EGP. Wyjątkowo dobre wyniki uzyskano w dziedzinie inwestycji zagranicznych: uwzględniając FDI w sektorze ropy naftowej i gazu, do Egiptu napłynął kapitał w wysokości 3,9 mld USD, podczas gdy w 2003/04 łączna wartość FDI oscylowała w granicach 3 mld USD. Równocześnie, w ciągu 18 miesięcy rządów Premiera Nazifa, aktywnie wdrażany program prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych przyniósł wpływ w wysokości 16,5 mld EGP.

Równie dobre rezultaty odnotowano w dochodach z eksploatacji Kanału Sueskiego, transferów od Egipcjan zatrudnionych za granicą oraz w branży turystycznej.

2.2 Główne sektory gospodarki Egiptu

Sektor energetyczny

Ropa naftowa i gaz oraz produkty ich przetwórstwa wygenerowały w 2005 r. 15,8% PKB Egiptu i ponad 50% eksportu towarowego tego kraju ogółem. Wydobycie pierwszego z tych surowców od 1996 r. systematycznie zmniejsza się z uwagi na wyczerpywanie się złóż ropy, szacowanych jeszcze w latach 80 na 4 mld baryłek, zaś w ostatnim okresie na około 3 mld baryłek. Główny obszar wydobycia ropy naftowej to rejon Zatoki Sueskiej, skąd pochodzi 79% całej produkcji i gdzie największą operującą firmą jest GUPCO – joint venture między BP i państwową firmą EGPC (Egyptian General Petroleum Co.). Kolejne pola naftowe znajdują się na Pustyni Zachodniej (przy granicy libijskiej), w którym to rejonie działa amerykańska firma Apache oraz u wybrzeży M. Śródziemnego i na Synaju. Wg obecnych prognoz, już od 2008 r. Egipt stanie się importerm ropy naftowej netto.

Mając na względzie ograniczone zasoby ropy naftowej, władze egipskie już pod koniec lat 90 ubiegłego stulecia nasiliły działania na rzecz stopniowego zastępowania jej gazem ziemnym. Z udokumentowanymi obecnie zasobami, szacowanymi na 67 trylionów stóp³ (przy zasobach perspektywicznych ocenianych na 120 trylionów stóp³), kraj ten jest największym w Afryce Północnej dysponentem złóż gazu ziemnego, z ca 73% udziałem.

Produkcja gazu zlokalizowana jest głównie na wodach Morza Śródziemnego, skąd pochodzi 60% tego surowca, następnie na Pustyni Zachodniej (24%), w Zatoce Sueskiej (10%) oraz w Delcie Nilu (6%).

Jako najbardziej perspektywiczny obszar działania, sektor gazu ziemnego budzi znacznie większe, niż ropa naftowa, zainteresowanie i zaangażowanie kapitałowe ze strony inwestorów zagranicznych. Do najważniejszych z nich należą British Gas (BG), British Petroleum (BP), Eni (Włochy), Petronas (Malezja), Union Fenosa (Hiszpania) oraz Royal Dutch/Shell, a w dalszej kolejności Apache Corporation (USA) i Gaz de France. Według egipskich oficjalnych danych, po 18 miesiącach wdrażany jest z powodzeniem przez rząd egipski program zastępowania ropy naftowej gazem ziemnym, mający na celu oszczędzenie jak największej ilości ropy z przeznaczeniem na eksport. Wszystkie zasilane uprzednio ropą naftową fabryki i zakłady przemysłowe zostały już „przetawione” na gaz. Miejscowa konsumpcja tego surowca kształtuje się w granicach 30,8 -31 mld m³ (bcm), zaś jej struktura przedstawia się następująco (dane Min. Ropy Naftowej, 12.2005)

• produkcja energii elektrycznej	60%
• sektor naftowy	11%
• przemysł	10%
• przemysł nawozów sztucznych	9%
• produkcja cementu	7%
• sektor budownictwa	2%
• sprężony gaz ziemny (CNG)	1%

Przemysł

Dobrze rozwinął się przemysł chemiczny, szczególnie produkcja nawozów sztucznych, włókien syntetycznych, farmaceutyczny, a także przemysł włókienniczy i odzieżowy, dający obecnie ok. 1/4 wartości ogólnej produkcji przemysłowej.

Kraj posiada kilka montowni zagranicznych koncernów samochodowych, w których wytwarzane są autobusy, samochody ciężarowe oraz traktory i maszyny rolnicze. Oprócz tego produkuje się lokomotywy i wagony kolejowe oraz silniki spalinowe i elektryczne, szeroką gamę sprzętu elektrotechnicznego, a także artykuły konsumpcyjne, m.in. sprzęt radiowo-telewizyjny, pralki, lodówki, klimatyzatory, motocykle i rowery.

Rozbudowie i modernizacji poddawany jest egipski przemysł energetyczny. Sektor ten opiera się głównie na zakładach wykorzystujących ropę naftową i gaz ziemny, powstają już jednak pierwsze elektrownie jądrowe (El – Dabaa, 2000 MW). Na południu kraju, w rejonie Asuanu, przy wybudowanej w 1970 Wielkiej Tamie Asuańskiej spiętrzającej wody rzeki w Zbiornik Nasera, działa ogromna hydroelektrownia.

Rolnictwo

Rolnictwo egipskie, ze względu na szybko rosnącą liczbę ludności, nie jest w stanie zaspokoić wewnętrznych potrzeb kraju. Pomimo to sektor rolniczy i przemysł przetwórstwa spożywczego należy uznać za jedną z lepiej rozwijających się branż gospodarki.

Dzięki budowie retencyjnego zbiornika Nasera, regulującego przepływy na Nilu, wzrosły możliwości sztucznego nawadniania, co zwiększyło powierzchnię ziem uprawnych o ponad 40%. Ponieważ zbiorów dokonuje się 3-4 razy w roku, średnie plony z hektara użytków należą do najwyższych w świecie.

Rolnictwo nastawione jest przede wszystkim na produkcję roślinną. Do głównych upraw zaliczają się: ryż, trzcina cukrowa, pszenica, kukurydza, proso, jęczmień, lucerna, fasola, ziemniaki, warzywa i owoce. Funkcją podstawowej rośliny przemysłowej pełni bawełna. Hodowla, ze względu na minimalną ilość łąk i pastwisk, jest słabo rozwinięta.

Transport

Sieć połączeń drogowych i kolejowych rozwinęła się w delcie i dolinie Nilu, który jest zarazem ważnym szlakiem komunikacji wodnej. Na obszarze delty funkcjonuje wiele kanałów będących ważnymi szlakami transportowymi kraju. Istnieje sieć połączeń lotniczych, łączących miasta nad Nilem z osiedlami położonymi w regionach pustynnych. Lotnisko kairskie jest największym w Afryce.

Ważnym szlakiem komunikacyjnym, a zarazem źródłem poważnych dochodów państwa jest Kanał Sueski, wykorzystywany jako droga tranzytowa dla statków kursujących w rejon Zatoki Perskiej i na azjatycki Daleki Wschód.

2.3 Struktura zatrudnienia

W rolnictwie pracuje 42,7% osób, w przemyśle 21,3%, w usługach i handlu 36%. Zadużenie zagraniczne: 30 mld USD (1999). PKB wg parytetu siły nabywczej: 337,9 mld USD (2005). Realny wzrost PKB: 4,5% (2005). PKB wg parytetu siły nabywczej na 1 mieszkańca: 4 400 USD (2005). Struktura PKB: rolnictwo 15%, przemysł 36,7%, usługi 48,4% (2005). Inflacja: 5,4% (2005). Bezrobocie: 10% (2005).

3. System bankowy

Najważniejszym bankiem w całym systemie bankowym jest Bank Centralny działający w Egipcie od 1961 roku. Szczegółowe informacje na temat działalności Egipskiego Banku Centralnego dostępne są na stronie www.cbe.org.eg. Informacje na temat wszystkich banków działających na terenie Egiptu wraz z danymi teleadresowymi na stronie <http://www.cbe.org.eg/!The%20Name%20of%20the%20bank.htm>.

W Egipcie występuje również islamski system bankowy. Bankowość islamska nie jest nowym zjawiskiem gospodarczym, ale obecnie rozszerza się. Specyfika tego zjawiska, w porównaniu z przyjętymi standardami w tzw. świecie zachodnim polega na tym, że globalna sieć islamskich banków, domów inwestycyjnych i innych instytucji finansowych, zaczęła być tworzona na podstawie reguł finansowych opisanych w Koranie i według tradycji Proroaka sprzed 14 stuleci. Najważniejszą cechą bankowości islamskiej jest brak opocentowania, dążenie do równiejszej i bardziej sprawiedliwej dystrybucji przychodów i zasobów, a także równy udział w gospodarce.

Islamskie banki na całym świecie wynalazły wiele produktów finansowych opartych na islamskich zasadach bankowości, dotyczących podziału ryzyka i zysków. Z dnia na dzień działalność bankowa, a także szereg instrumentów finansowych jest udoskonalanych, tak aby spełniały one wymaga islamskiej doktryny i zapewniały inwestorom uzyskiwanie odpowiednich dochodów. Obszary, w których banki islamskie są najbardziej aktywne to handel, finansowanie nabywania dóbr i dzierżaw. W Egipcie działa Arabski Bank Inwestycyjny. Islamskie instytucje finansowe mają swoje przedstawicielstwa m.in. w Australii, Danii, Gwinei, Kuwejcie, Jordanii, Londynie, Szwajcarii, Sudanie, Dubaju, Turcji, Tunezji, RPA, Arabii Saudyjskiej, Malezji, Luksemburgu, Liechtensteinie, na Filipinach i Wyspach Bahama.

4. Przekształcenia strukturalne i system własności

Zakładany oficjalnie na rok finansowy 2005/06 wzrost produktu krajowego brutto sięga 6%, co tylko w niewielkim stopniu odbiega od prognoz międzynarodowych, które szacują dynamikę egipskiego PKB na 5,7%. Władze przewidują też wzrost w dopływie wolnych dewiz, przekraczający 2,5 mld USD.

Wśród przyjętych na 2005/06 założeń polityki gospodarczej rządu, które mają wpływ na prowadzenie handlu i inwestowania w Egipcie znajdują się:

-
- dalsza reforma systemu podatkowego (wdrożona w lipcu 2005 r.), przewidująca m.in. obniżenie stawki z 40 do 8% podatku od nieruchomości,
  - wprowadzenie nowych mechanizmów subsydiowania podstawowych artykułów konsumpcyjnych, które objęłyby faktycznie osoby o najniższych dochodach.
  - powołanie nowego organu – Urzędu Antymonopolowego, wprowadzenie dalszych ułatwień w handlu zagranicznym, poprzez modernizację służb celnych harmonizację procedur zgodnie z regulacjami World Customs Organization,
  - wejście w życie ujednoliconego prawa dotyczącego prowadzenia działalności gospodarczej/zakładania firm, dalsze uproszczenie procedur rejestracyjnych (dotychczas obowiązują 2 ustawy: Prawo nr 159 z 1981 r. oraz Prawo nr 8 z 1997 r.), wzrost inwestycji, zarówno lokalnych jak i zagranicznych, do poziomu 150 mld EGP.

4.1 Prywatyzacja

Ministerialna komisja ds. prywatyzacji pod kierownictwem premiera Egiptu, podjęła decyzję o utrzymaniu państwowej własności względem ok. 60 przedsiębiorstw działających w następujących branżach: elewatory zbożowe, transport, przemysł włókienniczy i odzieżowy, nawozy sztuczne, stal, aluminium, zakłady chemiczne i farmaceutyczne oraz przedsiębiorstwa stanowiące istotne źródło dochodów skarbu państwa tj. zakłady produkujące tytoń, cukier i sól. W ciągu 18 miesięcy od objęcia władzy przez rząd premiera Nazifa, dochody ze sprzedaży przedsiębiorstw państwowych wyniosły 5 mld USD, wg szacunków Ministerstwa ds. Inwestycji.

4.2 Nabywanie nieruchomości przez osoby prawne i fizyczne

Kwestie nabywania nieruchomości i terenów miejskich przez cudzoziemców (osoby fizyczne oraz prawne) reguluje ustawa nr 230 z 1996 r. W jej świetle osoby nie mające obywatelstwa egipskiego mogą posiadać do dwóch prywatnych posiadłości w Egipcie, lecz nie mogą być właścicielami gruntów rolnych. Żadna z nieruchomości nie może przekraczać 4000 m². Nie ma obecnie wymogu uzyskania pozwolenia premiera na nabycie takiej nieruchomości, jednakże jakiegokolwiek dalsze jej odstąpienie przed upływem 5 lat od chwili kupna – bez zgody premiera – jest nieważne. W przypadku zakupu gruntu niezabudowanego, sposób zabudowy musi być zgodny z przepisami prawa budowlanego, a jego realizacja musi zostać zakończona przed upływem okresu 5 lat. Zakup nieruchomości poza obszarami miejskimi (min. 2 km poza miastem) reguluje ustawa nr 143 z 1981 r. (z uzupełnieniami zawartymi w ustawie nr 205 z 1991 r.). Ustala pewne ograniczenia w wielkości gruntów, które mogą być nabywane przez osoby prywatne, spółdzielnie, spółki i korporacje. Przykładowo, zwykłe spółki mogą nabywać grunty o powierzchni do 10 tys. feddanów, spółki akcyjne – do

---

50 tys. feddanów włącznie. Dotyczy to również podmiotów z udziałem zagranicznym, pod warunkiem jednak, że kapitał egipski stanowi w nich przynajmniej 51%. W przypadku likwidacji firmy, grunt musi z powrotem przejść na własność egipską.

5. Regulacje prawno-administracyjne dostępu do rynku

5.1 Warunki dostępu do rynku

W ramach programu reform gospodarczych realizowanego od 1991 r., w uzgodnieniu z Międzynarodowym Funduszem Walutowym IMF i Bankiem Światowym, Egipt zredukował maksymalne stawki celne z 50 do 40%, choć niektóre „dobra luksusowe”, jak samochody, tytoń, napoje alkoholowe podlegają stawkom znacznie wyższym. Do września 2004 r. średnia ważona stawka celna w Egipcie wynosiła 27,5%, co potwierdzało fakt, że rynek ten pozostawał w znacznym stopniu rynkiem chronionym. Przykładowe stawki na towary importowane wynosiły:

- zboża: 1-5%, ryż: 20%,
- artykuły przetwórstwa rolno-spożywczego: 30-40%,
- drób: 80%,
- napoje alkoholowe: piwo-1.200%, wino – 600-3.000%, wyroby spirytusowe – 3.000%,
- tytoń przetworzony (papierosy, cygara): 85%,
- tekstylia 54% (gotowa odzież w niektórych przypadkach – 300 USD/sztukę),
- urządzenia mechaniczne: przemysłowe – 5-10%, domowe – do 43%,
- sprzęt i oprogramowanie komputerowe: 5%,
- urządzenia elektryczne: 5-40%,
- sprzęt lotniczy: 5%,
- samochody osobowe: od 40% (poj. do 1000cm³) do 135% (poj. powyżej 1600 cm³).

Procedury związane z określeniem wartości celnej towarów pozostawały nie do końca sprecyzowane. Zaklasyfikowanie towaru do tej czy innej pozycji taryfowej w dużej mierze zależało od decyzji celnika. Ponadto, w związku z licznymi przypadkami zaniżenia w fakturze wartości importowanego towaru, egipskie władze celne często stosowały własne kryteria, bazujące na cenach światowych danego produktu, bądź też przyjmując najwyższą jego wartość osiągalną na rynku lokalnym. W przypadku podejrzenia o próbę zaniżenia wartości w fakturze, urząd celny zwykle doliczał 10-30% do kwoty, na jaką ona opiewała. Importer miał prawo do odwołania się od powyższych decyzji, ponosił on jednak koszty związane ze zwłoką w odbiorze przesyłki, która mogła sięgać 15 dni. W Egipcie stosowany jest też dodatkowo podatek importowy (tzw. service and inspection fee), który wynosi: 1% dla towarów objętych cłem do 4%, 2% – dla

towarów o stawce celnej 5-30%, 3% – dla towarów o stawce powyżej 30%. Ponadto import towarów podlega podatkowi od sprzedaży (sales tax) wahającemu się w granicach 5-25%. We wrześniu 2004 r. prezydent Mubarak podpisał Dekret nr 300/2004, wprowadzający znaczne redukcje w wysokości stawek celnych importowych na niektóre towary oraz komponenty używane do produkcji lokalnej. Zaproponowane w nim zmiany zgodne są z postanowieniami Światowej Organizacji Handlu (WTO). Przewidziano również kolejne obniżki cel w następnych latach. W świetle postanowień Dekretu 300/2004, redukcja stawek celnych wyniosła średnio 9-10%, obejmując w różnym stopniu wszystkie towary importowane, z wyjątkiem wyrobów luksusowych: napojów alkoholowych, wyrobów tytoniowych, samochodów o pojemności silnika powyżej 2000 cm³.

Ogółem wspomniane redukcje znalazły zastosowanie w odniesieniu do 6,500 pozycji towarowych. Przykładowe najważniejsze zmiany w wysokości egipskich stawek celnych importowych przedstawione zostały w tabeli poniżej:

Towar	Dotychczasowa stawka celna	Nowa stawka celna
Samochody o poj. silnika 1300 do 1600 cm ³	104%	40%
Samochody o poj. silnika 1000 do 1300 cm ³	55%	40%
Silniki samochodowe	33%	12%
Części zamienne do pojazdów samochodowych	23%	5%
Opony do pojazdów samochodowych	37%	22%
Ciągniki rolnicze	13-33%	5%
Części i komponenty do ciągników rolniczych	13%, 23%, 30%	2%
Opony do ciągników	33%	5%
Nawozy	8%, 13%, 33%	2%
Stal zbrojeniowa	8%	5%
Cement i klinkier	23%, 33%	2%
Wapień	13%	2%
Niektóre gatunki ryb	23%	5%
Rośliny strączkowe	32%	5%
Herbata	33%	5%
Cukier	5%	2%
Komponenty, części zamienne, sprzęt i wyposażenie niezbędne dla rozwoju technologii oraz przemysłu komputerowego	6-21%	Zwolnione z cła
Wózki inwalidzkie (na kółkach)	8%	Zwolnione z cła

Na większość towarów importowanych do Egiptu nie obowiązują już licencje importowe (wyjątek stanowią np. produkty pochodzenia zwierzęcego). Choć miejscowe władze dążą do dostosowania tutejszych przepisów importowych do standardów międzynarodowych, nadal obowiązują tu szereg specyficznych (często zastrzonych) wymogów, jakie muszą spełniać towary sprowadzane z zagranicy. Dotyczy to przede wszystkim kontroli jakości, w ramach której liczba obowiązkowo podlegających jej kategorii wzrosła z 69 do 131, obejmujących m.in. artykuły spożywcze, elektryczne oraz części zamienne.

Normy ustalane są przez Egipską Organizację ds. Standaryzacji i Kontroli Jakości działającą w strukturach Ministerstwa Przemysłu. Od czerwca 2002 r., na mocy Prawa nr 155, nadzór nad całością procedur importowych sprawuje Naczelna Organizacja ds. kontroli Importu i Eksportu (GOIEC), działająca w strukturach Ministerstwa Handlu Zagranicznego, przy zachowaniu kompetencji Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Rolnictwa.

Importerzy generalnie uskarżają się na niejednolite i niejasne procedury kontrolne, jak również niezbyt profesjonalny personel i ubogie wyposażenie laboratoriów, skąd często wydawane są błędne, niekorzystne dla importera wyniki. W zakresie importu, głównie produktów żywnościowych, ale też innych np. artykułów medycznych jak szczepionki czy cewniki, standardy egipskie wymagają 50% lub dłuższego okresu ważności produktu, tzw. shelf-life.

Ponadto w stosunku do towarów importowanych stosowane są często zawyżone normy, których nie muszą spełniać artykuły produkowane lokalnie. Dotyczy to np. sprowadzanego z zagranicy mrożonego mięsa wołowego, gdzie zawartość tłuszczu nie może przekraczać 7%. Dodatkowo, w imporcie artykułów żywnościowych obowiązują wiele specyficznych wymogów dotyczących ich oznakowania czy opakowania. Wyroby mięsne muszą być wysyłane do Egiptu bezpośrednio z kraju ich pochodzenia. Importowana żywność musi posiadać oznakowanie w języku arabskim (język angielski nie jest wystarczający), zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz przesyłki.

5.2 Drogi dojścia do rynku

Firmy zagraniczne mogą bezpośrednio oferować swoje towary, o ile są zarejestrowane jako bezpośredni dostawcy. Jest to możliwe, o ile prowadzą działalność produkcyjną lub montażową na terenie Egiptu. Niektóre firmy wykorzystują strefy lub składy wolnocłowe, gdzie składują towary, po czym zatrudniają pracowników do ich rozprowadzania w systemie sprzedaży „door – to – door”. Większość podmiotów zagranicznych korzysta jednak z pośrednictwa firm egipskich, zarówno hurtowników jak i detalistów. Według miejscowych danych, w ostatnim okresie funkcjonowało w Egipcie ponad 5000 importerów, blisko 9000 eksporterów i ok. 3500 agentów reprezentujących zagraniczne przedsiębiorstwa, z których większość stanowiły firmy prywatne.

Zgodnie z tutejszym prawem, importerzy i agenci handlowi muszą posiadać obywatelstwo egipskie (w przypadku firmy – dotyczy to prezesa i całego zarządu, firma musi być w 100% własnością egipską). Agenci mogą wywodzić się z sektora publicznego, prywatnego lub też być osobami prywatnymi, muszą jednak legitymować się nieprzerwanym pobylem w Egipcie przez okres co najmniej 5 lat, mieć stosowne upoważnienie

---

z lokalnej izby handlowej lub stowarzyszenia biznesowego, nie mogą być urzędnikami państwowymi itp. Firmy dystrybucyjne z udziałem zagranicznym mogą zajmować się marketingiem towarów, również importowanych, choć same nie mogą prowadzić operacji importowych. W tym przypadku często zezwalają partnerom egipskim na utworzenie odrębnej firmy, która działa jako importer lub agent dostarczający towary do spółki dystrybucyjnej, rozprowadzającej towary na terenie Egiptu.

5.3 Formy prawne podmiotów gospodarczych

Firma zagraniczna może ustanowić swoją bezpośrednią obecność na rynku egipskim poprzez otwarcie przedstawicielstwa lub biura łącznikowego lub oddziału, bądź też w formie lokalnie zarejestrowanego podmiotu.

Przedstawicielstwo, biuro łącznikowe, biuro techniczne

Zakładane w celu prowadzenia badań rynkowych, bez możliwości podejmowania jakiegokolwiek działalności handlowej czy agencyjnej. Dla dokonania rejestracji firma musi przedłożyć wniosek zawierający następujące dane: nazwa, narodowość, cele, kapitał, adres firmy macierzystej i adres w Egipcie, informacje nt. kandydata na dyrektora biura. Do wniosku należy dołączyć następujące dokumenty: dokumenty założycielskie firmy, potwierdzone przez ambasadę Egiptu w danym kraju, wraz z tłumaczeniem, decyzję zarządu firmy zezwalającą na podjęcie działalności w Egipcie i wyznaczającą dyrektora biura (również zalegalizowaną, z tłumaczeniem), zaświadczenie z banku o dokonaniu przelewu z firmy macierzystej na rzecz biura.

Oddział

Otwarcie oddziału możliwe jest pod warunkiem, że firma zagraniczna realizuje kontrakt na wykonanie prac na terenie Egiptu. Chociaż oddział firmy może prowadzić działalność handlową, finansową, przemysłową lub kontraktową, musi być ona jednak ograniczona do zakresu prac przewidzianych w realizowanym kontrakcie. Dla rejestracji oddziału konieczne jest uzyskanie pozwolenia z General Authority for Foreign Investments (GAFI). Oddział musi on być również zarejestrowany w Rejestrze Handlowym oraz w Departamencie Przedsiębiorstw. Do wniosku należy załączyć: artykuły potwierdzające rejestrację firmy, raport finansowy za ostatni rok, decyzję dot. utworzenia oddziału w Egipcie, wyznaczającą jego dyrektora i określającą niezbędny kapitał dla funkcjonowania oddziału, kopię zawartego kontraktu, zaświadczenie z banku o dokonaniu przelewu kapitału na rzecz oddziału. Rejestracja zachowuje ważność przez 5 lat.

Istnieje wiele form prowadzenia działalności gospodarczej przez podmioty egipskie, najważniejsze z nich to spółka akcyjna i spółka z o.o. Mogą być tworzone w oparciu o jedną z 3 ustaw: Ustawa nr 8 z 1997 r. – „Prawo inwestycyjne”, Ustawa nr 159 z 1981 r. – „Prawo spółek” lub Ustawa nr 95 z 1992 r. – „Prawo rynku kapitałowego”. Zagraniczne firmy najczęściej korzystają z „Prawa inwestycyjnego”, które zapewnia szereg przywilejów i korzyści.

Spółka akcyjna

Procedury rejestracyjne spółek akcyjnych są bardzo uproszczone, założyciele muszą jedynie przesłać informację do Urzędu ds. Przedsiębiorstw, załączając statut oraz akt rejestracyjny firmy, wraz z dokumentem bankowym o dokonaniu przelewu określonej kwoty i rachunkiem potwierdzającym uregulowanie opłat. W przypadku braku przeciwwskazań ze strony Urzędu, spółkę uważa się za utworzoną po upływie 15 dni. Minimalny kapitał spółki nie oferującej akcji w sprzedaży publicznej wynosi 250 tys. EGP, oferującej – 500 tys. EGP. Przynajmniej 10% kapitału płatne jest w chwili rejestracji. W firmach tworzonych w oparciu o Prawo inwestycyjne lub Prawo spółek nie jest obowiązkowy udział partnera egipskiego (mogą być w 100% z udziałem zagranicznym). Warunkiem jest min. liczba 3 założycieli, z wyjątkiem spółek działających w strefach wolnocłowych, gdzie wymagana jest obecność min. 2 partnerów.

Spółka z o.o.

Dokumentem konstytuującym jest statut spółki. Jej minimalny kapitał wynosi 50 tys. EGP, płatny w całości w chwili rejestracji i ulokowany na zablokowanym rachunku bankowym do czasu, gdy spółka będzie już zarejestrowana w Rejestrze Handlowym. Spółkę może utworzyć min. 2 i max. 50 partnerów.

5.4 System podatkowy – podatki dochodowe, VAT, akcyzy

Podatkowi dochodowemu od firm (corporate income tax): podlegają spółki akcyjne, spółki z o.o., firmy zagraniczne i ich oddziały, banki, firmy sektora państwowego. Podstawowa stawka podatku wynosi 40%. W przypadku dochodów uzyskanych z operacji eksportowych lub przez firmy przemysłowe, z ich działalności produkcyjnej, stawka wynosi 32%. Firmy działające w sektorze wydobywania i produkcji ropy naftowej podlegają 40,55% podatkowi.

Firmy typu „general partnership” i spółki komandytowe nie są objęte tym podatkiem, udziałowcy rozliczają się jak osoby fizyczne, proporcjonalnie do swoich udziałów. W szeregu przypadków przewidziane są zwolnienia lub ulgi podatkowe, przykładowo w stosunku do firm działających w strefach wolnocłowych, w oparciu o Ustawę Inwestycyjną nr 8/1997, czy też w dziedzinie turystyki.

Podatek od osób fizycznych (personal income tax): od dochodów netto nie przekraczających 50 tys. EGP rocznie obowiązuje stawka w wysokości 20%, dla dochodów wyższych – 32%. Podatek odprowadzany jest co miesiąc przez pracodawcę lub w trybie indywidualnym przez podatnika uzyskującego dochody z własnej działalności. Odsetki od depozytów bankowych, obligacji skarbu państwa i akcji giełdowych są zwolnione z opodatkowania.

Podatkowi od sprzedaży (sales tax): podlegają mu towary wytwarzane i sprzedawane na rynku lokalnym oraz artykuły importowane, jak również usługi. Istnieją pewne wyjątki, które obejmują m.in. miejscowe wyroby mleczarskie, owoce i warzywa, książki, czasopisma, wyroby piekarnicze produkowane z krajowej mąki. Stawka podatku waha się w granicach 5-10%, w zależności od oferowanego towaru lub usługi.

Wpłaty na ubezpieczenie społeczne: dotyczą wyłącznie obywateli egipskich, są wnoszone zarówno przez pracodawcę, jak i pracownika, odpowiednio w wysokości ca 25% oraz 13%.

5.5 Ochrona praw autorskich

Egipt jest sygnatariuszem porozumienia TRIPS w ramach WTO, Konwencji Berneńskiej ws. praw autorskich, Konwencji Paryskiej ws. patentów, jak również ws. ochrony własności przemysłowej z 1883 r., Konwencji Madryckiej z 1954 r. oraz Nicejskiej dot. klasyfikacji towarów i usług.

W maju 2002 r. weszło w życie nowe prawo o ochronie własności intelektualnej (nr 82/2002) regulujące kwestie ochrony danych, patentów, praw autorskich (w tym w dziedzinie kinematografii, utworów muzycznych i oprogramowania komputerowego), znaków firmowych, wzorów przemysłowych, półprzewodników. Przepisy ustawy regulują m.in. następujące kwestie:

- patenty: wydłużenie okresu ochronnego do 20 lat, a w przypadku farmaceutyków – wyłączność w zakresie dostarczania danych oraz wyłączność do praw marketingowych
- prawa autorskie: ochrona praw w dziedzinie literackiej, artystycznej, programów komputerowych, audiowizualnej,
- znaki handlowe: podlegają ochronie przez okres 10 lat, kary zostały podwyższone do górnej granicy 20 tys. EGP lub ograniczenia wolności na min. 2 miesiące (czy też obydwie z nich),
- półprzewodniki: dotychczas nie były objęte ochroną własności intelektualnej, w nowym prawie zostało to uwzględnione.

W rezultacie wprowadzenia nowych przepisów pewnej poprawie uległa sytuacja w zakresie IPR, niemniej jednak nadal pozostaje ona trudna, zwłaszcza wobec wysokiego stopnia piractwa komputerowych programów, nagrań muzycznych i filmowych.

5.6 Zasady przeprowadzania przetargów

Organizacja przetargów dla sektora publicznego w Egipcie podlega przepisom Ustawy o przetargach nr 89/1998, zarówno w sferze cywilnej, jak i wojskowej. Oferty mogą być składane wyłącznie za pośrednictwem egipskiej firmy – agenta handlowego, z wyjątkiem przetargów dla Ministerstwa Obrony Egiptu, gdzie pośrednictwo agentów jest niedozwolone (aczkolwiek dopuszczalny jest udział tzw. „konsultantów”). Oznacza to, że zakupu dokumentów przetargowych w większości przypadków może dokonać jedynie agent. Strona ogłaszająca przetarg rutynowo żąda częściowego kredytowania na dostawy środków trwałych, zwykle dla przetargów o wartości ponad 60 tys. USD przewidziana jest zapłata 10% przy podpisaniu kontraktu, kolejnych 10% – przy odbiorze dokumentów przewozowych, natomiast pozostała kwota – płatna w ratach półrocznych – przez okres 2 do 5 lat.

Chociaż ustawa z 1998r. znacznie poprawiła sytuację podmiotów zagranicznych uczestniczących w przetargach państwowych, w dalszym ciągu istnieje wiele przywilejów dla firm lokalnych, dotyczących m.in. możliwości przyznania im 15% preferencji cenowej, zwolnienia ich ze zobowiązań przetargowych (1-2%, bid bond)) czy też wykonalności (5%, performance bond). Ponadto przetarg może zostać unieważniony ze względu na podejrzenie przekupstwa, oszustwa itp., nie ma też ograniczeń czasowych co do terminu podjęcia ostatecznej decyzji i wyboru oferenta. Ustawa nie określa też sposobu rozstrzygania sporów, stąd winno to być bezwzględnie określone przed podpisaniem kontraktu. W przeciwnym razie podlegać one będą jurysdykcji miejscowego organu rządowego – Rady Państwa. Dodatkowym utrudnieniem jest fakt, że zazwyczaj specyfikacja przetargowa jest niepełna i niedbale przygotowana, co zmusza oferenta do wyjaśniania niepewności i uzyskania dokładnych danych poprzez swojego agenta.

5.7 Kanały dystrybucji na rynku

W Egipcie nie ma samodzielnie funkcjonującej organizacji importerów. Zrzeszają się natomiast w podgrupy, komitety działające w ramach poszczególnych stowarzyszeń czy izb handlowych, z których najbardziej aktywnym jest Stowarzyszenie Biznesmenów Egipskich (Egyptian Businessmen Association) – Import & Customs Commission, Eng. Khaled Hamza, 21 El Giza St., El Nile Tower, Giza, tel: +20 – 2 – 5736030, 5723020, fax: 5737258, 5681014, e – mail: eba@eba.org.eg, web: <http://www.eba.org.eg/>.

Ponadto w Kairze od 1997 r. działa Stowarzyszenie Biznesmenów Egipskich i Polskich (Egyptian – Polish Businessmen Association), które zrzesza kilkadziesiąt firm egipskich zaangażowanych już we współpracę gospodarczą i handlową z naszym krajem lub zamierzających wkrótce ją podjąć. Prezesem Stowarzyszenia jest p. Medhat El Kaissy. Kontakt: 13, El Bostan St., Cairo, Egypt, tel: (00 202) 3936600, 3932803, 3960982, fax: (00 202) 3928487, e – mail: epba97@yahoo.com, medgenco@soficom.com.eg.

5.8 Wybór partnera handlowego

W Egipcie w tym zakresie nie ma szczególnych wyjątków. Zwykle jest to sprawa skomplikowana i osobista, dużo trudniejsza niż w krajach europejskich. Wymaga dokładnego poznania sieci dystrybucyjnych i często prowadzenia długotrwałego, indywidualnego rozeznania. W poszukiwaniu właściwego partnera lub jego weryfikacji pomocą może służyć Wydział Promocji Handlu i Inwestycji w Kairze, jak również działające w Kairze od siedmiu lat Stowarzyszenie Biznesmenów Egipskich i Polskich. Wśród rekomendowanych przedsiębiorstw znajdują się te, zrzeszone w rozmaitych organizacjach miejscowych przedsiębiorców, jak Stowarzyszenie Biznesmenów Egipskich (Egyptian Businessmen Association – EBA), Aleksandryjskie Stowarzyszenie Biznesu (Alexandria Business Association – ABA), Federation of Egyptian Industries czy Egyptian Exporters Association.

5.9 Zawarcie kontraktu handlowego – wskazówki dla eksporterów

Przy zawieraniu kontraktów handlowych mają zastosowanie regulacje zawarte w podpisanej przez oba kraje umowie GATT 94/WTO. Rząd egipski konsekwentnie walczy z rosnącym ujemnym bilansem handlowym z zagranicą wprowadzając różnego typu ograniczenia importu. Wprowadzono na przykład nowe administracyjne regulacje dotyczące otwierania akredytyw, co znacznie zmniejsza ilość egipskich podmiotów gospodarczych mogących sprostać nowym wymaganiom tzn. wyłożeniem 100% depozytu na całą wartość akredytywy. W takich przypadkach lokalni importerzy starają się „obchodzić” ten wymóg otwierając akredytywy tylko na część ceny kontraktowej. Powoduje to ryzyko braku odnowienia akredytywy na dalszych etapach realizacji kontraktu. Wobec powyższego polski eksporter winien się zabezpieczyć w kontrakcie klauzulami dopuszczającymi dostawę częściowe.

Tradycyjnie w kontraktach z rynkami arabskimi należy unikać klauzul o kontraktowych karach NIELIMITOWANYCH tzw. „unilimited penalties”, starając się limitować wysokość kar maksymalnie do 5% wartości kontraktu. Niezależnie od powyższego, polscy eksporterzy winni dążyć do wstawiania do kontraktów – KUKA S.A. – jako bezpośredniego GWARANTA – wystawcy gwarancji kontraktowych, jak gwarancje przetargowe, zwrotu zaliczki, dobrego wykonania kontraktu itp. To samo dotyczy regwarancji stanowiących zabezpieczenie gwarancji wystawionych przez bank.

Każdorazowo polski eksporter winien upewnić się, czy w momencie podpisywania kontraktu nie zostały „doraźnie” wprowadzone odstępstwa od obowiązujących Egipt zasad wynikających z członkostwa tego kraju w WTO. Zdarza się bowiem, że celem ograniczenia wolumenu importu miejscowe władze wprowadzają ad hoc bariery taryfowe i pozataryfowe na poszczególne produkty (przykładowo we wrześniu 2000 r. nałożono dodatkowe cło ochronne w wysokości 45% na sprowadzone do Egiptu mleko w proszku).

6. Reklama i promocja firm. Targi

Dobre rezultaty daje reklama zamieszczona w najbardziej poczytnych, ambitnych czasopismach o dużym nakładzie, np. Al – Ahram, jak również w programach telewizyjnych o znacznej oglądalności. Coraz bardziej popularne stają się ogłoszenia na dużych tablicach wzdłuż głównych dróg i ulic, reklamy świetlne lub malowane na budynkach i ścianach, plakaty i ulotki umieszczane w najbardziej uczęszczanych miejscach. Nasila się także kampania reklamowa prowadzona drogą pocztową (zwykłą, kurierską i elektroniczną) oraz uliczna w postaci rozdawania materiałów reklamowych przechodniom, czy kierowcom. Coraz bardziej wyszukane formy przybiera też promocja w dziedzinie handlu.

Przybywa imprez targowo-wystawienniczych nie tylko o charakterze ogólnobranżowym, ale także skierowanych do odbiorców ze ściśle określonych gałęzi gospodarki.

Targi o znaczeniu priorytetowym dla polskiej gospodarki w 2007 oraz w I połowie 2008 r. dofinansowanych w ramach SP – WKP:

Kair Międzynarodowe Targi Kairskie, marzec,

---

są to największe targi wielobranżowe na Bliskim Wschodzie, ukazujące szerokie spektrum branż i towarów cieszących się szczególnym uznaniem nie tylko na miejscowym rynku, lecz również w innych krajach arabskich.

- Mena Med. Tech, Kair
- Targi ogólnomedyczne, ochrona zdrowia, wyposażenia obiektów szpitalnych, sprzęt medyczny.
- Mac Tech, Kair
- Targi gromadzące firmy z branży narzędziowo-maszynowej.
- Inter Build, czerwiec, Kair
- Największe targi branży budowlano-konstrukcyjnej.
- Electrix, grudzień, Kair
- Branża elektro-energetyczna.

Rośnie liczba wydawców informatorów handlowych w wersjach książkowych i elektronicznych (m.in. KOMPASS), zawierających dane lokalnych importerów, eksporterów i producentów.

7. Handel zagraniczny Egiptu

Egiptowski handel zagraniczny od lat cechuje chroniczny, wysoki deficyt obrotów handlowych. Podczas gdy w latach 70 wynosił on około 400 mln USD, w latach 90 oscylował w granicach 10-13 mld USD. Przejściowa poprawa obserwowana była w okresie 2001-2003, kiedy deficyt handlu zagranicznego nie przekraczał 10 mld USD i osiągnął rekordowo niską wartość 6,6 mld USD w 2003 r. W roku ubiegłym, dzięki zliberalizowaniu przez nowy rząd egipski wyjątkowo restrykcyjnych przepisów importowych, ujemne dla Egiptu saldo obrotów z zagranicą ponownie zwiększyło się i wyniosło 10,4 mld USD.

Według źródeł zagranicznych (EIU/IMF/BMI), wartość wymiany handlowej Egiptu w ubiegłym roku osiągnęła niespotykany dotychczas poziom 38 mld USD (28,4 mld USD w 2004 r., tj. wzrost o ca 34%). Egipski eksport w 2005 r. wzrósł o 31,5%, z 10,5 mld USD w 2004 r. do 13,8 mld USD. Analogicznie, import wzrósł o 35%, z 17,9 mld USD do 24,2 mld USD. Zwyczajowo już, znacznie różniące się dane prezentuje egipski Centralny Urząd Statystyczny (CAPMAS), według którego wartość eksportu Egiptu osiągnęła w ubiegłym roku 10,65 mld USD, zaś importu – 19,1 mld USD.

W strukturze geograficznej egipskiego eksportu nie nastąpiły większe przesunięcia. Największym odbiorcą towarów egipskich w 2005 roku pozostawały Włochy (1,1 mld USD, prawie 13,5% udział w eksporcie Egiptu ogółem). Na kolejnym miejscu plasowały się USA (957 mln USD, 12% udział), wyprzedzając Hiszpanię (806 mln USD, 10% udział), Indie (528 mln USD, 6,6% udział), Holandię (503 mln USD, 6,3% udział). Na dalszych pozycjach, z udziałem poniżej 5%, plasowały się Arabia Saudyjska, Francja, Turcja, ZEA, Singapur i Syria.

Podobnie jak w ostatnich latach, w 2005 r., najważniejszymi towarami eksportowymi Egiptu były paliwa i oleje mineralne oraz produkty ich przetwórstwa (ropa naftowa,

---

koks, gaz ziemny), które stanowiły 51,5% całego eksportu Egiptu. Pozostałe pozycje, o znacznie już mniejszym udziale, to żelazo, żeliwo i stal (5,2%), wyroby z kamieni, gipsu, cementu (4,4%) zboża (2,9%), bawełna (2,8%) oraz tworzywa sztuczne (2,6%). W egipskim imporcie w 2005 r. zwiększyły swój udział dominujące w poprzednich latach towary pochodzące z USA (8,9% importu Egiptu ogółem, 1,77 mld USD), w dalszej kolejności uplasowały się Niemcy (5,2% udział, 1,0 mld USD). Również wśród pozostałych czołowych eksporterów na rynek egipski nie nastąpiły poważniejsze przesunięcia. Poza wyżej wymienionymi dwoma krajami, w pierwszej 10-ce znalazły się kolejno: Arabia Saudyjska (4,8% udział), Chiny (4,6% udział), wyjątkowo wysoko awansujący Kuwejt (4,3% udział w 2005 r. 0,3% udział w 2004 r.), Włochy (4,2% udział), Rosja (4,2% udział), Algieria (3,5% udział), Ukraina (3,5% udział).

Struktura towarowa importu w ubiegłym roku była natomiast nieco odmienna niż w latach wcześniejszych. Miejsce zboża, będącego uprzednio najważniejszą pozycją importową Egiptu, zajęły paliwa, oleje mineralne i produkty ich destylacji (2,7 mld USD, 13,5% udział w imporcie ogółem, ponad 130% wzrost w porównaniu z rokiem 2004), co potwierdza przypuszczenia, iż Egipt nie jest w stanie zaspokoić we własnym zakresie zapotrzebowania na tego typu produkty. Dalej uplasowały się maszyny i urządzenia mechaniczne (blisko 9% udział) oraz zboża, przede wszystkim pszenica i kukurydza, sprowadzane głównie z USA (1,6 mld USD, udział 8,2%), wyroby przemysłu metalurgicznego (żelazo, żeliwo, stal) 1,2 mld USD, 6,1% udział, ponownie dobra inwestycyjne – maszyny i urządzenia elektryczne (1,1 mld USD, 5,4%). Do pozostałych ważnych pozycji, o ponad 3% udziale w imporcie egipskim, zaliczały się pojazdy nieszynowe, ich części i akcesoria, tworzywa sztuczne, drewno i wyroby z drewna.

8. Główny Urząd ds. Inwestycji i Stref Wolnego Handlu (General Authority for Investment and Free Zones – GAFI)

8.1 Założenia GAFI

GAFI jest wiodącą instytucją rządową, która podlega bezpośrednio Ministerstwu ds. Inwestycji, posiadającą wyłączność we wszelkich kwestiach dotyczących inwestycji bezpośrednich na terenie Egiptu – zarówno lokalnych, jak i zagranicznych.

Adres: Salah Salem Road, Fairgrounds, Nasr City, Cairo

Tel.: (00 202) 4055452

Fax: (00 202) 4055415

e – mail: investorservices@gafinet.org

internet: www.gafinet.org

Do głównych zadań GAFI zaliczają się:

zapewnienie kompleksowej obsługi dla inwestorów, tzw. „One Stop Shop”;

Punkt ten zapewnia pełny zakres usług dla klienta, począwszy od porady odnośnie najdogodniejszej lokalizacji firmy, priorytetowych projektów proeksportowych, wszelkich przysługujących ułatwień, zachęt itp., aż po finalną rejestrację firmy i wydanie niezbędnych dokumentów. Wszystko to, w założeniu, ma zapewnić maksymalnie szybką, sprawną i korzystną dla inwestora formę rozpoczęcia działalności gospodarczej w Egipcie. Wg oficjalnych zapewnień, ww. punkt pomaga też w załatwianiu dalszych niezbędnych formalności, przykładowo pozwoleń pracy dla personelu zagranicznego, ich przedłużaniu, uzyskaniu egipskich wiz pracy itp. Na dzień dzisiejszy GAFI uruchomił 3 terenowe oddziały „One Stop Shop” poza Kairem – w Aleksandrii, Ismailii i Asjut.

udostępnianie danych poprzez zintegrowany system informacji nt. inwestycji (IIS):

GAFI udziela aktualizowanych na bieżąco informacji poprzez IIS dla potencjalnych inwestorów korzystających z łączy internetowych lub sieci intranet. Urząd jest ponadto oficjalnie zobowiązany do zbierania, a następnie rozpowszechniania (w kwartalnych przedziałach czasowych) informacji i danych będących w posiadaniu GAFI, Ministerstwa ds. Ropy oraz CASE (Cairo & Alexandria Stock Exchange).

zarządzanie 9 strefami wolnego handlu:

GAFI sprawuje nadzór nad 9 państwowymi strefami wolnego handlu zlokalizowanymi w Kairze, Aleksandrii, Port Saidzie, Suezie, Ismailii, Damietcie, Shebein El Kom oraz tzw. Media Production City i Keft Free Zone, poza dwoma nowymi w trakcie tworzenia: w Badr City i Eastern Port Said Free Zone.

specjalne strefy ekonomiczne (SEZ):

Urząd nadzoruje i wspomaga działalność podmiotów realizujących projekty w dwóch SEZ – North West Gulf of Suez (północno-zachodnia Zatoka Sueska) oraz Eastern Port Said (wschód Port Saidu). Działalność inwestorów w tych przypadkach dotyczy przede wszystkim świadczenia usług logistycznych, związanych z obsługą statków korzystających z Kanału Sueskiego.

parki przemysłowe

Urząd zajmuje się promocją i zachęcaniem do lokowania kapitału w 41 parkach przemysłowych, zlokalizowanych w 19 okręgach, województwach w Egipcie.

9.Stosunki Egiptu z Unią Europejską

W Luksemburgu 25.06.2001 r został podpisany Układ Stowarzyszeniowy pomiędzy Unią Europejską i Egiptem. Po ratyfikacji dokonanej przez parlamenty krajów członkowskich

Unii, Parlament Egiptu oraz Parlament Europejski, Układ wszedł w życie w dniu 1.06.2004r. Zastąpił on Umowę o współpracy pomiędzy UE a Egiptem z 1977r. Postanowienia Układu w zakresie odnoszącym się do handlu i spraw z nim związanych, weszły warunkowo w życie z dniem 01.01.2004r. W dniu 20.12.2004r. podpisano protokół rozszerzający Układ Stowarzyszeniowy na nowych członków UE. Umowa potwierdza funkcjonowanie zasad wolnego handlu w zakresie wyrobów przetworzonych oraz wzmacnia uregulowania służące wprowadzeniu zasad wolnego handlu wyrobami przemysłowymi. W porównaniu do Umowy z 1977r. obecny Układ zawiera bardziej elastyczne uregulowania dotyczące egipskiego eksportu. Nadal obowiązują restrykcje w zakresie eksportu ziemniaków i produktów rybnych z Egiptu, z uwagi na niezgodność z unijnymi normami jakości. Komisja Europejska przygotowała projekt Planu Działania (Action Plan), który na początku grudnia 2005r. przedstawiono stronie egipskiej do dalszych konsultacji. W ciągu ostatnich 5 lat wymiana handlowa pomiędzy Egiptem a Unią Europejską stale rosła (średnio o 5% rocznie), przekraczając w roku 2004 poziom 11 mld EUR. UE jest obecnie największym partnerem handlowym Egiptu (42% egipskiego eksportu i 37% importu) i posiada z tym krajem dodatnie saldo obrotów towarowych. Najważniejszymi pozycjami w egipskim eksporcie do krajów UE w 2004r. były:

- surowce energetyczne – 38%,
- tekstylia i ubrania – 15%,
- artykuły rolne – 9%.

Po stronie importu najważniejszymi towarami były:

- agregaty prądotwórcze – 21%
- chemikalia – 18%
- środki transportu – 11%
- żywność i artykuły rolne – 10%

I0.Polsko-egipska wymiana handlowa

Obroty handlowe Polski z Egiptem w latach 1996-2005

(w mln USD)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
Eksport	92,8	84,2	100,5	82,1	94,3	89,2	70,0	57,6	125,9
Import	6,5	6,2	7,4	8,1	8,9	11,2	11,8	18,8	24,6
Obroty	99,3	90,4	107,9	90,2	103,2	100,4	81,8	76,4	150,5
Saldo	86,3	78,0	93,1	74,0	85,4	78,0	58,2	38,8	101,3

Źródło: GUS/CIHZ

Egipt jest jednym z największych partnerów handlowych Polski w regionie Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu. Wg danych wstępnych za rok 2005, Egipt pod względem wielkości obrotów z krajami arabskimi zajął czwarte miejsce po Arabii Saudyjskiej, Zjednoczonych Emiratach Arabskich i Maroku, lecz pod względem rozmiarów polskiego eksportu jest naszym drugim partnerem (po ZEA).

Po przejściowej stagnacji w kontaktach gospodarczych i handlowych Polski z Egiptem, przypadającej na lata 2000-2004, ubiegły rok przyniósł zdecydowane polepszenie koniunktury i kontynuację pozytywnych trendów, których pierwsze objawy zaczęły być odczuwalne już pod koniec roku 2004. Postępująca poprawa sytuacji gospodarczej kraju oraz mające miejsce ożywienie kontaktów handlowo-gospodarczych z zagranicą, wiązały się ściśle z faktem przeprowadzenia kluczowych zmian w administracji centralnej Egiptu w lipcu 2004 r., kiedy to władzę w Egipcie objął nowy, znacznie bardziej liberalny, rząd premiera Ahmeda Nazifa, dobrze rozumiejącego potrzeby miejscowego rynku i konieczność jego pełniejszego otwarcia na współpracę międzynarodową.

Wg danych wstępnych za rok 2005, poziom polsko-egipskiej wymiany handlowej – po wyjątkowo słabych rezultatach 2004 r. – w minionym roku okazał się najwyższy w okresie obejmującym najnowszą, 15-letnią historię kontaktów handlowych między Polską a Egiptem.

W analizowanym przedziale (styczeń – grudzień 2005) wartość polsko-egipskich obrotów handlowych wyniosła 150,5 mln USD, co w porównaniu z rokiem 2004 (76,5 mln USD) oznacza prawie ich podwojenie (wzrost o 96,7%). Polski eksport na rynek egipski wyniósł 125,9 mln USD wobec 57,6 mln USD rok wcześniej, a więc zwiększył się o prawie 120%. Egipski eksport do Polski, wykazujący rokrocznie od początku lat 90 poważne tendencje zwykłowe, również w ubiegłym roku wzrósł aż o 31%, zamykając się kwotą 24,6 mln USD (18,8 mln USD w roku poprzedzającym). W pewnym stopniu uspokoiło to obawy miejscowych przedstawicieli resortu handlu zagranicznego, wyrażających zaniepokojenie chronicznie utrzymującym się, wysoce ujemnym dla Egiptu, saldem obrotów handlowych z Polską.

Wartość obrotów handlowych ogółem, przekraczająca 150 mln USD oznacza, że w 2005 r. Egipt był czwartym wśród krajów arabskich (po Arabii Saudyjskiej – 228,5 mln USD, Zjednoczonych Emiratach Arabskich – 198,8 mln i Maroku – 194,9 mln) krajem pod względem wielkości wymiany handlowej, drugim co do poziomu polskiego eksportu (po Zjednoczonych Emiratach Arabskich – 143,6 mln USD), oraz również drugim (po Algierii – + 119,4 mln USD) w klasyfikacji uwzględniającej wysokość dodatniego salda obrotów naszego kraju.

10.1 Polski eksport do Egiptu

Notowana od 2003 r. i szczególnie dotkliwie odczuwana w roku 2004 tendencja drastycznego ograniczenia sprzedaży naszego kluczowego produktu – węgla – przez polskich dostawców, tłumaczących się nieopłacalnością dostaw, bądź też przejściowym brakiem wolnych zapasów tego surowca w ubiegłym roku (jak można domniemywać, m.in. na skutek wcześniejszych interwencji i monetów WEH, w tym za pośrednictwem Ministerstwa Gospodarki), została powstrzymana, przynosząc wręcz rekordowo

---

pozytywne rezultaty. Równie znakomite, nieosiągnięte dotychczas wyniki, dał eksport wyrobów polskiego przemysłu maszynowego, narzędzi i urządzeń elektrycznych. Te dwie grupy towarowe stanowiły ponad połowę naszych ubiegłorocznych dostaw do Egiptu.

Klasyfikacja najważniejszych grup polskich towarów eksportowanych do Egiptu w 2005 r. przedstawia się następująco:

- produkty mineralne (węgiel, oleje ropy naftowej, koks): 43,4 mln USD, 34,5% udział w polskim eksporcie ogółem na rynek egipski,
- maszyny, urządzenia, sprzęt elektryczny: 20,8 mln USD, udział 16,6%,
- gotowe artykuły spożywcze (gł. tytoń i wyroby tytoniowe): 19,5 mln USD, udział 15,5%,
- metale i wyroby z metali nieszlachetnych (kątowniki, profile, rury, blachy): 12,7 mln USD, udział 10,1%,
- produkty pochodzenia zwierzęcego (mleko w proszku, serwatka, sery, masło): 10,3 mln USD, 8,2% udziału w eksporcie,
- produkty przemysłu chemicznego (lekarstwa, barwniki, garbniki itp. Komponenty do produkcji farb, lakierów i dla przemysłu ceramicznego): 5,2 mln USD, udział 4,1%.

Poza faktem przywrócenia dostaw na rynek egipski – tradycyjnie najważniejszego w ubiegłych latach naszego towaru – węgla, przy równoczesnym utrzymaniu sprzedaży wyrobów stalowych na poziomie lat wcześniejszych, tak znaczny wzrost polskiego eksportu w głównej mierze został osiągnięty dzięki zwiększonym dostawom tytoniu (nowa pozycja, 9 mln USD), okrętowych urządzeń transportowych (żurawie, dźwignice i in. – również nowa pozycja, 6,9 mln USD), wyrobów papierosowych (wzrost o 3,6 mln USD), masła (wzrost o 2 mln USD). W ubiegłym roku pojawiło się kilkadziesiąt nowych pozycji w polskim eksporcie, niewystępujących w 2004 r. Oprócz wyżej wspomnianego tytoniu i urządzeń transportowych, zaliczały się do nich maszyny dla przemysłu spożywczego, papier do druku, broń wojskowa, elementy konstrukcyjne torów, gaśnice oraz maszyny żniwne.

Z kolei, wśród towarów, które odnotowały największy spadek w eksporcie, znalazły się walcarki (spadek o blisko 3 mln USD), odpady i złom stalowy (spadek o 2,4 mln USD), płyty pilśniowe (spadek o 1,2 mln USD), oraz brzytwy, maszynki do golenia, hormony, lądowe urządzenia transportowe, papier i tektura niepowleczone, części taboru kolejowego.

Wg danych za 3 miesiące 2006 r. eksport wyniósł 50,2 mln USD, co oznacza wzrost w stosunku do analogicznego okresu w roku ubiegłym o 326,7%. W przypadku importu – 6,5 mln USD – wzrost wyniósł 21,6%. (Tabela obrotów, załącznik nr 1).

10.1 Import z Egiptu

W poprzednich latach tradycyjnie dominowały w nim wyroby z tworzyw sztucznych (głównie na potrzeby biurowe), które stanowiły blisko 30% importu. W 2005 r. utrzymały one swoją wiodącą pozycję, lecz z nieco mniejszym udziałem – 6,7 mln USD,

---

ok. 27% w eksporcie Egiptu do Polski ogółem. Wysoką pozycję zachowały materiały i wyroby włókiennicze (gł. dywany i wykładziny podłogowe, odzież trykotowa) – 5,8 mln USD, 23,5% udział, widocznie wzrosły też dostawy artykułów pochodzenia roślinnego – z ok. 3,4 mln USD w roku 2004 do 5,2 mln w 2005 r., co daje 21% udział. Na kolejnych miejscach uplasowały się wyroby z sekcji kamienia budowlanego, głównie marmur i granit – blisko 2 mln USD, 8% udział w polskim imporcie oraz gotowe artykuły spożywcze – 1,7 mln USD, udział w granicach 7%. (Tabela obrotów, załącznik nr 1).

10.2 Podstawy prawno-traktatowe polsko-egipskiej współpracy gospodarczej

Podstawową umową w stosunkach Polski z Egiptem jest Umowa stowarzyszeniowa UE – Egipt, która weszła w życie z dniem 1 czerwca 2004 r.

Ponadto Polska i Egipt podpisały następujące umowy dwustronne:

- o komunikacji lotniczej (1956r.),
- o współpracy kulturalnej (1957r.),
- porozumienie ws. transportu morskiego (1977r.),
- o pomocy prawnej w sprawach karnych, przekazywaniu osób skazanych i ekstradycji (1992r.)
- o pomocy prawnej w sprawach cywilnych i handlowych (1992r.),
- o wzajemnej ochronie i popieraniu inwestycji (1995r.),
- o unikaniu podwójnego opodatkowania (1996r.),
- o współpracy w sprawach bezpieczeństwa (1996r.),
- o współpracy naukowo-technicznej (16.09.2000r.).

Zasady wymiany handlowej między Polską a Egiptem reguluje Układ Stowarzyszeniowy UE – Egipt. Objęcie Polski preferencyjnym systemem stawek celnych stosowanych przez Egipt wobec towarów z UE, poprawia konkurencyjność polskiej oferty eksportowej. Po okresie funkcjonowania w Egipcie restrykcyjnych przepisów importowych w latach 1999- 2000, wprowadzone w roku 2004 i 2005 kolejne redukcje stawek celnych spowodowały większe otwarcie rynku na towary importowane i odczuwalną liberalizację wymiany handlowej.

10.1 Współpraca inwestycyjna

Pomimo kontynuowanych przez polskie firmy w ubiegłym roku rozmów w sprawie podjęcia współpracy inwestycyjno-produkcyjnej na terenie Egiptu, nie doszło dotychczas do ich finalizacji. Zainteresowania naszych przedsiębiorstw dotyczyły utworzenia z partnerami egipskimi spółek joint venture m.in. w sektorze budownictwa (produkcja instalacji sanitarnych z polipropylenu oraz działalność developerska), turystyki (inwestycje w branży hotelarskiej w Hurghadzie i Sharm El-Sheikh), eksploatacji, produkcji i dystrybucji miejscowych wód mineralnych, pozyskiwania wody pitnej z wód morskich, modernizacji, rozbudowy istniejących i budowy nowych parków wodnych.

Pod koniec 2003 roku firma „Frenoplast” rozpoczęła rozmowy na temat uruchomienia

---

na terenie Egiptu w tzw. specjalnych strefach ekonomicznych (Aleksandria) produkcji materiałów i okładzin ciernych, w tym głównie kolejowych klocków hamulcowych dla Bahna Engineering Co., tj. spółki należącej do Holdingu Bahna, będącego największym dostawcą dla egipskich kolei państwowych oraz metra kairskiego. W listopadzie 2005 r., podpisano list intencyjny w sprawie podjęcia wspólnej produkcji ww. asortymentu. Powodzeniem zakończyły się prowadzone przez Polski Rejestr Statków S.A. – przy wsparciu ze strony WEH – działania na rzecz rejestracji w Egipcie biura przedstawicielskiego (Aleksandria). PRS był dotychczas największą działającą na terenie Egiptu firmą mającą uprawnienia do dokonywania okresowych przeglądów statków rzecznych (głównie statki turystyczne, pływające po Nilu) i wydawania certyfikatów bezpieczeństwa. Niestety, wskutek nieuczciwie prowadzonej działalności przez agenta egipskiego, firma w II połowie ubiegłego roku zmuszona była do wypowiedzenia umowy agencyjnej i wystąpienia na drogę sądową.

Ponadto należy stwierdzić, iż coraz aktywniej zaczynają działać na miejscowym rynku polskie firmy branży turystycznej, zwłaszcza zaś centra nurkowania i obiekty gastronomiczne. Prowadzą już one działalność na terenie Egiptu, mając przede wszystkim na uwadze zapewnienie usług dla turystów polskich, coraz liczniej przybywających do Egiptu.

Ze strony egipskiej brak jest na razie większego zainteresowania inwestowaniem w Polsce. Do pozytywnych wyjątków zaliczyć można utworzenie przedstawicielstwa największej egipskiej firmy budowlanej Arab Contractors w Warszawie, w lipcu 2004r. oraz dużej hurtowni dywanów i wykładzin podłogowych w okolicy stolicy.

10.2 Kontakty dwustronne

W maju 1993 r. odbyła się w Kairze XII sesja polsko-egipskiej Komisji Mieszanej. Od tego czasu nie zorganizowano kolejnych posiedzeń tego gremium.

W grudniu 2003 r. wiceminister SZ S. Najar, przedstawiciele MGPIPS/DWD wraz z dużą delegacją polskich przedsiębiorców odwiedzili Egipt, a głównym celem wyjazdu było zbadanie możliwości udziału firm egipskich w procesie rekonstrukcji Iraku we współpracy z polskimi podmiotami gospodarczymi.

Nawiązane zostały ponadto bezpośrednie kontakty pomiędzy Związkiem Banków Polskich, a Stowarzyszeniem Banków Egipskich.

Oprócz wizyt na szczeblu administracji rządowej, harmonijnie rozwijają się kontakty bezpośrednie aranżowane m.in. przez organizacje samorządu gospodarczego. Warto przy tej okazji wspomnieć o dużej aktywności Polsko-Egipskiego Stowarzyszenia Biznesmenów, które regularnie – we współpracy z Krajową Izbą Gospodarczą – organizuje misje gospodarcze.

Zwieńczeniem wydarzeń promocyjnych w ubiegłym roku była I Wystawa Narodowa, która zgromadziła 84 wystawców z naszego kraju. Impreza odbyła się w dniach 17-20 listopada 2005r. i według zgodnej oceny organizatorów (Centrum Promocji KIG oraz egipskie Ministerstwo Handlu Zagranicznego i Przemysłu) i uczestników, można ją uznać za udane wydarzenie gospodarcze, sprzyjające dalszemu rozwijaniu dwustronnej współpracy. Konkretnym po-

---

twierdzeniem tej tezy jest m.in. fakt podpisania w trakcie wystawy listu intencyjnego w sprawie uruchomienia joint venture w Egipcie w zakresie budowy elementów układów hamulcowych dla kolejnictwa.

10.1 Perspektywy rozwoju polsko-egipskiej współpracy gospodarczej

Według prognoz światowych, jak i zapowiedzi egipskiego rządu, w najbliższym okresie utrzymane zostaną pozytywne trendy w gospodarce Egiptu. Na koniec obecnego roku finansowego PKB ma wzrosnąć do blisko 6%, stopa inflacji nieznacznie tylko się zwiększy – do 4,5%, na zbliżonym, dodatnim poziomie utrzyma się saldo rachunków bieżących (3,2 mld USD w 2006 i 2,5 mld USD w 2007 r.), wzrosną rezerwy dewizowe do blisko 23 mld USD, niewielkiemu tylko zwiększeniu ulegnie ujemne dla Egiptu saldo obrotów handlowych – z 10,4 do 10,9 mld USD.

Dane szacunkowe pozwalają pozytywnie rokować odnośnie perspektyw rozwoju współpracy polsko-egipskiej, co uzasadniają wyniki roku 2005. Istnieją nadal niewykorzystane obszary rozwoju wzajemnej współpracy gospodarczej i wymiany handlowej. Firmy polskie winny rozszerzyć swoją ofertę dla rozwojowych dziedzin gospodarki egipskiej, takich jak:

1. Paliwa mineralne (eksport wartości 36 mln USD w 2005 roku):

- węgiel koksujący,
- koks i półkoks,
- oleje ropy naftowej.

Zapotrzebowanie Egiptu na te towary ciągle wzrasta z uwagi na realizowany na szeroką skalę program rozwoju sektora metalurgicznego.

2. Wyposażenie dla przemysłu paliwowego (zainteresowanie spowodowane odkryciem nowych złóż gazu ziemnego i ropy oraz nacisk, jaki składa rząd egipski na ten sektor gospodarki oraz wzrost liczby zapytań ze strony egipskich firm działających w tej branży):

- rury i przewody gazowe,
- narzędzia, wyposażenie do prac wiertniczych,
- zawory dla sektora gazowego,
- maszyny do wierceń.

3. Produkty mleczarskie:

- mleko w proszku,
- serwatka w proszku,
- masło i inne tłuszcze otrzymywane z mleka,
- sery i twarogi,
- wyroby tytoniowe.

---

4. Maszyny i urządzenia (wdrażany przez Egipt program industrializacji wywołuje zwiększone zapotrzebowanie rynku na park maszynowo-techniczny dla istniejących i nowo budowanych zakładów produkcyjnych:

- elektrody i szczotki węglowe,
- maszyny do sortowania, klasyfikowania, mielenia itp.,
- przewody, kable elektryczne,
- żarówki i lampy wyładowcze,
- maszyny, instalacje przemysłowe i laboratoryjne,
- części do silników,
- tablice, panele, konsole, pulpity, układy wspornikowe.

5. Wyroby hutnicze (możliwość zakontraktowania towarów):

- rury, przewody rurowe, profile drażone (w tym dla przemysłu gazowego),
- blachy oraz taśma różnych grubości,
- kątowniki, kształtowniki, profile,
- żyłki, ostrza do golenia,
- drut zbrojeniowy,
- sztaby, pręty i inne,
- odpady, złom żeliwa i stali,
- sztaby, pręty, folia miedziana.

6. Chemikalia (zwiększona ilość zapytań dotyczących nawozów sztucznych – mocznika i innych produktów chemicznych):

- leki (preparaty dla zwierząt),
- hormony syntetyczne lub naturalne,
- nawozy mineralne (azotowe, fosforowe, potasowe, mieszane),
- sztuczny grafit,
- środki chwastobójcze,
- środki wykończeniowe, barwiące, utrwalacze.

5. Wyroby z drewna. Rząd egipski chcąc wzmocnić sektor lokalnej produkcji mebli i zwiększyć eksport przyznał egipskim producentom mebli eksportowych specjalne ulgi i przywileje. Jednak brak lokalnych surowców – drewna i produktów drewnopochodnych powoduje konieczność importu surowców i półfabrykatów:

- płyt pilśniowych z drewna,
- drewna surowego,
- sklejkę, płyt fornirowanych.

---

8. Pojazdy nieszynowe, ich części i akcesoria. W Egipcie rośnie liczba pojazdów, ale są to pojazdy stare i wymagające częstego serwisowania i napraw:

- części zamienne,
- akcesoria samochodowe.
- podzespoły

Zainteresowanie dotyczy przede wszystkim maszyn i produktów z branży rolniczej oraz części różnego asortymentu do pojazdów samochodowych, głównie do modeli importowanych uprzednio z Polski (Polonez, Żuk, Fiat, Daewoo, Łada). Utrzymuje się duże zapotrzebowanie na opony pneumatyczne.

9. Wyroby ceramiczne i ze szkła (dotychczasowy główny dostawca – Czechy, na skutek podwyżek cen wprowadzonych na początku 2004 roku przestał być konkurencyjny):

- zastawy stołowe, artykuły gospodarstwa domowego z porcelany,
- wyroby ze szkła do celów stołowych, dekoracyjnych, biurowych.

10. Sprzęt medyczny, wyposażenie szpitali i laboratoriów (władze Egiptu realizują program generalnego rozwoju sektora medycznego, który zakłada modernizację 40 szpitali, klinik, laboratoriów na obszarach wiejskich oraz budowę 10 nowych jednostek szpitalnych. Lokalna produkcja sprzętu medycznego jest marginalna):

- narzędzia i instrumenty laserowe,
- narzędzia i przyrządy lekarskie, chirurgiczne (ultrasonografia, elektrokardiografia, elektrochirurgia, okulistyka), urządzenia monitorujące, diagnostyczne,
- aparaty i lampy rentgenowskie,
- stoły operacyjne i chirurgiczne.

11. Maszyny i urządzenia dla przemysłu spożywczego (Egipt realizuje program rozwoju przemysłu spożywczego, łącznie z wymianą parku maszynowego i całych linii produkcyjnych. Ale lokalna produkcja takich urządzeń pokrywa tylko 8% zapotrzebowania. Dlatego przeważająca część pochodzi z importu, a rozwój rynku spożywczego jest prognozowany na 7% stopę wzrostu w ciągu najbliższych 3 lat. Poszukiwane są:

- urządzenia i maszyny do produkcji olejów jadalnych, wyrobów mięsno-drobiowych, przetworów owocowo-warzywnych, soków naturalnych i koncentratów, sera, mleka,
- urządzenia do oczyszczania, sortowania, klasyfikowania produktów rolnych, urządzenia mleczarskie,
- prasy, tłocznie, wyposażenie do produkcji soków, napojów,

- maszyny do przygotowania i produkcji żywności (urządzenia piekarnicze, do produkcji makaronów, wyrobów cukierniczych, słodczy, napojów, owoców, warzyw),
- urządzenia do napełniania, zamykania, pakowania, etykietowania produktów spożywczych.

II Warunki podróży i zamieszkania w Egipcie

II.1 Wiza, przepisy celne

Między Polską a Egipsem obowiązuje ruch wizowy. Obywatel Polski może przed przyjazdem do Egiptu ubiegać się o wizę w egipskim przedstawicielstwie dyplomatycznym lub otrzymać ją na lotnisku po opłaceniu 15 USD. Dotyczy to zarówno wiz tranzytowych, jak i pobytowych.

Wizy turystyczne wystawiane są na pobyt 30-dniowy. Warunkiem otrzymania wiza w związku z podjęciem nauki lub wiza z prawem do pracy, zwykle na rok pobytu, jest uprzednie uzyskanie zezwolenia władz miejscowych. Paszport powinien mieć okres ważności przynajmniej o 3 miesiące dłuższy niż wiza. W razie uszkodzenia lub utraty paszportu należy zwrócić się do Wydziału Konsularnego Ambasady RP w Kairze o wydanie paszportu na powrót do kraju, a następnie wystąpić do lokalnego, egipskiego urzędu paszportowego o potwierdzenie wjazdu oraz wizę wyjazdową. Wiza ta jest ważna przez 7 dni. Osoba, która chce przedłużyć swój pobyt, powinna zwrócić się w tej sprawie do miejscowego urzędu paszportowego. Możliwe jest uzyskanie przedłużenia wiz, mieszczą się w centrum miasta, w budynku Mugammy przy Midan at – Tahrir; w Aleksandrii przy Sh. Tal at Harb 28. W innych miastach formalności dokonuje się na posterunku policji.

Jeśli zamierzacie wjechać do Egiptu własnym samochodem, powinniśmy mieć międzynarodowe prawo jazdy, międzynarodową kartę rejestracyjną samochodu oraz Carnet de Passage en Douane, który pozwala na wjazd samochodem bez konieczności opłacania cła. Nie udziela się zezwoleń na wjazd samochodów terenowych i samochodów z silnikiem diesla. Nie trzeba posiadać tego dokumentu, o ile ma się potwierdzoną rezerwację na powrót na pokładzie statku armatora Adriatica i nie zamierza się pozostać w Egipcie dłużej niż 4 tygodnie, a także nie planuje się wycieczki do któregoś z państw sąsiednich, w samochodzie jadą co najmniej 2 osoby (w przypadku motocykla wystarcza jedna osoba). Podać należy adresy umożliwiający kontakt w Egipcie, personalia kierowcy oraz szczegółowe informacje o samochodzie i planowanej trasie podróży po kraju.

Przed rozpoczęciem podróży należy zasięgnąć informacji w organizacji zajmującej się turystyką samochodową. W Egipcie wszelkie przepisy związane z wwozem samochodów są ściśle przestrzegane, by zapobiec nielegalnemu importowi. W przypadku jakichkolwiek kłopotów z władzami celnymi, pomocy udzielają angloję

---

zyczni agenci obsługi turystów egipskiego Automobilklubu ATCE w Aleksandrii. Podróżujący przy wjeździe otrzymuje deklarację celną, którą należy wypełnić i poprosić o pieczętkę, jeśli chce się wywieźć z Egiptu więcej niż 500 dolarów. Należy zgłosić przywóz kamery wideo, co powinno być odnotowane w paszporcie. Nie wolno wwozić do Egiptu i wywozić sumy przekraczającej 20 funtów egipskich. Można wwieźć bez cła 200 sztuk papierosów lub 25 cygar, lub 200 g tytoniu, 1 litr alkoholu oraz rzeczy osobiste. Wysokoprocentowe napoje alkoholowe – 3 butelki na osobę i inne produkty można kupić w portach oraz w specjalnych sklepach bezcłowych w Kairze, Luksorze, Hurghadzie i Aleksandrii w ciągu 24 godzin od przyjazdu.

Zwierzęta muszą mieć zaświadczenie weterynaryjne potwierdzające ich stan zdrowia oraz ważne świadectwo szczepienia przeciw wściekliźnie.

Osoby przewożące drogi sprzęt elektroniczny mogą zostać poproszone o wpisanie go do paszportu, aby urząd celny mógł sprawdzić, czy nie został on sprzedany na terenie Egiptu podczas pobytu.

Turyści nie mają zakazu kupowania i wywozu egipskich towarów do użytku osobistego, jednak ich większa ilość wymaga pozwolenia. Miejscowe wyroby wyprodukowane ponad 20 lat temu oraz pochodzące z innych krajów przedmioty o wartości historycznej, objęte są zakazem wywozu. Restrykcje dotyczą także wywozu dywanów, w przypadku innych cennych przedmiotów podróżni mogą również zostać poproszeni o przedstawienie dokumentów potwierdzających ich zakup.

11.2 Informacje dla kierowców

W ciągu ostatnich kilku lat sieć egipskich dróg została znacznie rozbudowana i naprawiona. W Egipcie obowiązuje ruch prawostronny. Większość znaków jest dwujęzyczna. Dopuszczalna prędkość poza terenami zabudowanymi i miastami wynosi 90 km/godz. Nieszkodliwą pozostałością z czasów wojny są punkty kontroli drogowej, gdzie często proszą o pokazanie prawa jazdy. Należy uważać w czasie jazdy nocą, wszędzie można spotkać przechodniów, samochody źle lub wcale nieoświetlone, wozy konne, ludzi na osłach, zwierzęta. Na terenie całego kraju rozmieszczone są stacje paliw. Mobil, Shek, Esso oferują pełną obsługę oraz możliwość zrobienia niezbędnych zakupów.

Egipski transport publiczny jest stosunkowo nieźle zorganizowany. Działa sprawna sieć linii kolejowych łączących dolinę i deltę Nilu oraz obszar Kanału Sueskiego. Do pozostałych regionów kraju regularnie kursują dalekobieżne autobusy, mikrobusy i wieloosobowe taksówki. Egipt posiada też kilka lotnisk międzynarodowych i kilkanaście krajowych. W transporcie miejskim można korzystać z tanich autobusów i mikrobusów oraz taksówek, a w Kairze i Aleksandrii dodatkowo z metra i taksówek rzecznych.

Cudzoziemcy mogą poruszać się po kraju bez ograniczeń z wyjątkiem stref wojskowych, rejonów eksploatacji złóż ropy naftowej, zakładów energetycznych i przepompowni wody. Wykonywanie fotografii w tych strefach, a także w sąsiedztwie instytucji państwowych i placówek dyplomatycznych, zagrożone jest karą grzywny i zatrzymaniem. Nigdy nie należy odrzucać oferty umycia lub przypilnowania samochodu, trzeba się zrewanżować za taką usługę niewielkim napiwkiem. Tego typu usługi dają utrzymanie wielu ludziom w Egipcie.

By wynająć samochód, należy mieć ukończone 21 lat i posiadać międzynarodowe prawo jazdy. Ceny za wynajem są niższe niż w Europie, posiadacze kart kredytowych zwykle nie muszą wносить opłaty depozytowej. Jeśli ktoś nie chce sam prowadzić samochodu, może wynająć kierowcę za niezbyt wygórowaną cenę. Tego rodzaju usługi oferuje większość biur podróży lub państwowej kompanii wynajmu samochodów. Właściciele taksówek proponują zwiedzanie samochodem interesujących miejsc.

W Egipcie taksówki są tak tanie, że stały się ulubionym środkiem komunikacji. Taksówką podróżuje zwykle kilku pasażerów, można więc zatrzymywać także te, które już kogoś wiozą. Dla cudzoziemca łatwiejszym sposobem wynajęcia taksówki jest zwrócenie się do jednego z kierowców parkujących przed hotelem. Cenę należy ustalić na wstępie. Dorożki spotykane w wielu egipskich miastach nie są jedynie atrakcją dla turystów, ale służą jako doskonały środek lokomocji. Ich właściciele także oferują zwiedzanie zabytkowych miejsc i często jazda taka jest prawdziwą przyjemnością.

11.3 Podróż do Egiptu

Samolotem

Lotniska międzynarodowe w Egipcie znajdują się w Aleksandrii, Kairze, Luksorze i Hurghadzie oraz na półwyspie Synaj w Sharm El Sheikh. Większość ważniejszych linii lotniczych ma biura na międzynarodowym lotnisku w Kairze oraz w centrum stolicy.

Z Polski nie ma bezpośredniego połączenia oprócz lotów czarterowych. Do Egiptu dolecimy między innymi liniami British Airways, Olympic Airlines, Air France, Lufthansa, Egyptair.

W Egipcie działają dwaj krajowi przewoźnicy Egyptair oraz Air Sinai. Linie Egyptair oferują codzienne połączenia z Kairu do Aleksandrii, Luksoru, Asuanu, Abu Simbel, Szamm El – Szejk, Marsa Alam oraz Hurghady. Dwa razy w tygodniu do oazy Al. – Charidża. Natomiast liniami Air Sinai można dolecieć do Hurghady, Szamm El – Szejk, klasztoru św. Katarzyny, Al. – Tor oraz do Tel Awiwu.

Drogą morską

Statki pasażerskie zawijają do Aleksandrii i Port Saidu na Morzu Śródziemnym oraz do Suezu i Nuweiby na Morzu Czerwonym.

Podróż samochodem

Wszystkie prywatne pojazdy wjeżdżające do Egiptu muszą mieć winiety lub międzynarodowy dokument odprawy czasowej środków transportu z wydziału motoryzacji kraju, gdzie dokonano rejestracji pojazdu. W przeciwnym razie konieczne będzie zapłacenie bardzo wysokiego cła. W wyjątkowych przypadkach winiety dostępne są w miejscu przekroczenia granicy, a wystawia je Egipska Organizacja Podróży i Pojazdów. Dokument ten upoważnia do wjazdu samochodem na teren Egiptu na okres trzech miesięcy z możliwością przedłużenia pobytu o kolejny miesiąc. Wszyscy pasażerowie muszą posiadać ważne paszporty, a kierowca międzynarodowe prawo jazdy.

11.4 Waluta i system miar

Główną jednostką monetarną jest funt egipski LE, dzielący się na 100 piastrow PT. W obiegu są banknoty 100, 20, 10, 5, EGP i 50, 25, 10, 5, – PT oraz monety 10, 5, 2, 1, ½ PT. 1 USD = ok. 6 funtów egipskich, 1 EUR = powyżej 7 funtów egipskich, 1 PLN = ok. 2 funtów egipskich. Czeki podróżne typu Travelers są przyjmowane wszędzie, euroczeki przyjmuje jedynie kilka banków m.in. w porcie lotniczym i w dużych hotelach. Banki międzynarodowe, które mają swoje oddziały w Egipcie są czynne przez 24 godziny, pozostałe – poniedziałek – czwartek – 9:30 – 12:30, w niedzielę 9:30 – 12:00.

Kwit wymiany należy zatrzymać do wyjazdu, ponieważ trzeba go pokazać władzom celnym oraz pokazywać przy meldowaniu się w hotelach. Należność za pobyt w hotelu jest realizowana w tzw. „twardej walucie”. Sklepy wolnoclowe nie przyjmują waluty egipskiej. Wymieniać należy tylko tyle pieniędzy, ile jest potrzebne, bo istnieje możliwość trudności z wymianą egipskich funtów na inną walutę (wymiana jest możliwa wówczas, jeśli posiada się wszystkie kwity wymiany, a suma wymienionych pieniędzy wynosi co najmniej 30 USD na osobę dziennie).

Wwóz obcych dewiz jest nieograniczony, nie wydane można z powrotem wywieźć. Egipskie banknoty i monety można wwozić i wywozić tylko do wartości 100 LE. Deklaracja dewizowa nie jest przymusowa, ale zaleca się deklarować większe ilości wwożonych pieniędzy (ponad 5000 USD).

Generalnie stosowany jest dziesiętny system miar i wag, z pewnymi wyjątkami np. w sektorze rolnym, gdzie można spotkać się z dawnymi tradycyjnymi jednostkami, jak feddan (miara powierzchni – 0,42 ha), kantar (jednostka wagi – 44,93 kg), ardad (jednostka objętości – 198 l).

11.5 Zakwaterowanie

Oficjalny system klasyfikacji hoteli od jednej do pięciu gwiazdek nie zawsze odpowiada klasyfikacji hoteli w Europie, szczególnie w przypadku hoteli niższej kategorii. Cena za dwuosobowy pokój w hotelu klasy lux (4 lub 5 gwiazdek) waha się między 65 a 200USD. W hotelach klasy średniej (3 gwiazdki) ceny są bardzo zróżnicowane. W Aleksandrii płaci się około 25 dolarów za pokój dwuosobowy, w Kairze i innych miastach za taki sam pokój zapłacimy 45-65 dolarów. W hotelach niższej kategorii (2 gwiazdki) i pensjonatach trzeba zwykle zapłacić 20-80 EGP za pokój dwuosobowy. Do ceny pokoju dolicza się zazwyczaj 10% za obsługę i 12% podatku. Jeśli nie ma się wielkich wymagań w kwestii higieny i komfortu, zawsze znajdziecie tańszy hotel. W sezonie turystycznym, w okolicach świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy, turyści indywidualni powinni dokonać rezerwacji miejsca w hotelu z dużym wyprzedzeniem. Zajęte są wówczas wszystkie pokoje, nawet w małych hotelikach. Kemping jest jak dotąd niezbyt popularny. Istnieje wprawdzie kilka ośrodków tego typu, ale ich standard jest bardzo niski. W większości dużych miast znajdują się schroniska młodzieżowe, należy jednak posiadać odpowiednią legitymację.

Nie ma obowiązku meldunkowego. W hotelach turysta jest wpisywany do księgi gości i jest to równoznaczne z meldunkiem.

11.6 Posiłki i napoje

Stopień higieny w dużych miastach i ośrodkach turystycznych jest zadowalający. Należy jednak uważać i nie jeść owoców ze skórką, surowych warzyw, majonezu i lodów. Woda w kranach jest czysta i bezpieczna, ale tak silnie chlorowana, że trudno ją pić. Najlepiej kupić wodę mineralną.

W Egipcie religią państwową jest islam, toteż istnieją tu ograniczenia w sprzedaży alkoholu. W hotelach międzynarodowych, dużych restauracjach i kilku punktach posiadających licencję serwuje się bądź sprzedaje egipskie wino lub piwo. Na inny alkohol nałożone są duże ograniczenia. Nie znaczy to oczywiście, że nie można tu kupić czegoś „mocniejszego”. Istnieją sklepy wolnocłowe, w których można kupić Finlandię, whisky czy wino. Co ciekawe na tylnej nalepce wyraźnie jest napisane, że jest to alkohol rozlewany specjalnie dla sklepów w Egipcie. Kupić w takim sklepie można tylko za okazaniem ważnego paszportu i oczywiście trzeba być pełnoletnim.

W Kairze i Aleksandrii jest bardzo dużo restauracji, wysokiej klasy, hotele oferują dania kuchni międzynarodowej z niewielkim udziałem potraw egipskich. Jednak w mniejszych miasteczkach wybór posiłków jest ograniczony. W ostatnich latach ceny w restauracjach gwałtownie wzrosły. Żywność sprzedawana na ulicy jest często bardzo smaczna, ale należy uważać, jeśli żołądek nie jest przyzwyczajony.

11.7 Zdrowie

Przy wjeździe do Egiptu nie jest wymagane świadectwo szczepień. Podróżni przybywający z rejonów zagrożonych epidemią, nawet jeśli jedynie przez nie przejeżdżali w okresie 7 dni przed datą wjazdu do Egiptu, muszą posiadać świadectwo szczepienia żółtej febry i cholery. Radzimy najpierw zasięgnąć informacji w kraju, w odpowiedniej placówce służby zdrowia. Wskazane jest zaszczepienie się gammaglobulinami, ponieważ da to większą pewność ochrony przed żółtaczką przez 6 tygodni. Latem należy zabezpieczyć się przed malarią. Warto posiadać polisę ubezpieczeniową. Apteczka podróżna powinna zawierać leki przeciwprzeziębieniowe, przeciwgorączkowe, przeciwgrypowe oraz leki na dolegliwości żołądka i krążenia. Środki do dezynfekcji ran, plaster i opatrunki są równie ważne jak krem chroniący przed promieniowaniem słonecznym oraz środki na owady (przed i po ukąszeniu!). Przyczyną kłopotliwych, choć najczęściej nieszkodliwych dolegliwości żołądkowych jest picie zbyt zimnych napojów. Wielka różnica temperatur między dniem a nocą, klimatyzacja w pokojach hotelowych i autobusach to najczęstszy powód wszelkiego rodzaju przeziębień. Ze względu na możliwość zarażenia się bilharcją (krwiomocz egzotyczny) można kąpać się jedynie w wodzie chlorowanej lub w morzu, nigdy w jeziorach i kanałach.

W Kairze i Aleksandrii są szpitale, które gwarantują bardzo dobrą opiekę medyczną. Jednak każdy z nich żąda zapłaty z góry i nie zapewnia świadczeń zdrowotnych na podstawie zaświadczenia od ubezpieczyciela. Apteki są czynne zazwyczaj w godzinach od 10.00 do 22.00, są również apteki czynne całą dobę. Zarówno krajowe jak importowane lekarstwa, częściowo są refundowane przez państwo.

11.8 Media

Prasa egipska posiada całkowitą swobodę działania jako władza ludowa chroniona zapisami konstytucyjnymi. Zgodnie z konstytucją, do której zostały wprowadzone poprawki w 1980 r. i prawem prasowym z 1991 r. „dziennikarze są niezależni oraz wykonując swoje funkcje podlegają wyłącznie prawu”. Istnieją dwa rodzaje prasy: prasa narodowa, która składa się z gazet wydawanych przez fundacje prasowe i przez Bliskowschodnią Agencję Informacyjną (the Middle East News Agency) oraz prasa partyjna, która wyraża opinie partii bez względu na to, czy jest to partia większościowa, czy opozycyjna.

Telewizja

Pojawienie się telewizji satelitarnej i kablowej zrewolucjonizowało egipskie media. Obecnie w większości hoteli stanowi ona normę, a anteny satelitarne znajdują się nie tylko na blokach mieszkalnych w Kairze, ale również na najbiedniejszych domach na wsi. Miejscowa telewizja ma słabą ofertę. CNN od 1991 roku działa na terenie Egiptu i dostępny jest po opłaceniu dodatkowego abonamentu. Przekaz nie podlega cenzurze.

Radio

Europejskie Radio Kair, od 7 rano do północy, wiadomości nadawane są w języku angielskim, francuskim, niemieckim, greckim, armeńskim. Serwis światowy BBC nadaje wiadomości co godzinę. Voice of America nadaje codziennie w godzinach 3.00 – 10.00.

Gazety

Wszystkie dzienniki angielskie, francuskie, niemieckie i włoskie można kupić w Kairze w większych hotelach i kioskach. Al – Ahram i Al – Al – Akhbar należą do dwóch głównych dzienników lokalnych. Al – Ahram jest najstarszą gazetą wydawaną codziennie, także w wersji rozprowadzanej w Wielkiej Brytanii. The Egyptian Gazette jest najstarszym obcojęzycznym dziennikiem wydawanym w Egipcie.

Telekomunikacja, Internet

Urzędy pocztowe czynne są codziennie, z wyjątkiem piątku, w godz. 8.00 – 14.00. We wszystkich miastach znajduje się przynajmniej jeden urząd czynny całą dobę z telefonem, z którego można uzyskać połączenie z zagranicą. Coraz więcej jest też ulicznych automatów, zarówno do rozmów lokalnych, zamiejscowych, jak i zagranicznych. W każdej z większych miejscowości i ośrodków turystycznych możliwy jest dostęp do internetu. W bardzo szybkim tempie rośnie też popularność telefonii komórkowej obsługiwanej przez dwóch operatorów: Vodafone i MobiNil.

11.9 Godziny pracy biur, banków, sklepów

W urzędach państwowych, biurach i bankach dniami wolnymi od pracy (nasz weekend) są z reguły piątek i sobota, rzadziej czwartek i piątek. Niektóre mniejsze firmy prywatne oraz większość sklepów czynne są przez sześć lub nawet przez wszystkie dni tygodnia.

Godziny pracy instytucji państwowych to teoretycznie 8.00 do 16.00, w praktyce jednak ich efektywna działalność jest zwykle ograniczona do godzin 9-15-tej. Banki funkcjonują w godz. 8.30-14.00, niektóre z nich również po południu w godz. 17.00-20.00. Firmy i sklepy prywatne czynne bywają znacznie dłużej, często do późnych godzin nocnych.

W trakcie muzułmańskiego miesiąca postu ramadan powszechnie przyjęte są skrócone godziny pracy większości instytucji, firm czy sklepów, tj. od godz. ok. 9-tej do 14-tej. Znaczna część z nich (z wyjątkiem urzędów, banków itp.) wznawia pracę w godzinach wieczornych.

12. Rozumieć Arabów

Algieria, Arabia Saudyjska, Bahrajn, Egipt, Irak, Jemen, Jordania, Katar, Kuwejt, Liban, Libia, Maroko, Mauretania, Oman, Palestyna, Sudan, Syria, Tunezja, Zjednoczone Emiraty Arabskie należą do krajów arabskich. Właśnie ten fakt może stanowić barierę dla Europejczyków przy podejmowaniu kontaktów z muzułmanami. Islam bowiem kształtuje kulturę i obyczaje w większym stopniu aniżeli religia chrześcijańska.

Ponadto w przeciwieństwie do Europejczyków, Arabowie kierują się emocjami. Uważają, że ich życiem kieruje przeznaczenie, fatalizm (inszallah). Godność, honor, reputacja oraz lojalność wobec rodziny są ważniejszymi wartościami niż ogólnie ustalone przepisy.

Mieszkańcy krajów arabskich są przyzwyczajeni do kontaktów z obcokrajowcami. W relacjach cenią szczerość i dobrą wolę, co może stanowić podwaliny pod dobre stosunki przyjacielskie, a co za tym idzie, zawodowe.

Arabów łatwo urazić i należy być, nawet przesadnie, delikatnym. Krytyka jest odbierana jako osobista obraza, dlatego też nie wolno nikogo krytykować bezpośrednio.

Ponieważ Arabowie są bardzo dumni ze swojego języka, warto jest poznać kilka podstawowych zwrotów, i w ten sposób zyskać ich sympatię oraz przyjaźń.

12.1 Religia

Odgrywa w życiu Arabów nieporównywalnie większą rolę niż w Polsce. Dlatego też obcokrajowiec musi stale pamiętać o tym żeby nie urazić słowem, czy zachowaniem uczuć religijnych muzułmanów. Islam reguluje niemal każdy aspekt ich życia, jak politykę, prawo, stosunki międzyludzkie. Tak więc dla Araba religia stanowi główną wytyczną w postępowaniu i kontakcie z innymi. Prawa boskie i religia ustalają zasady małżeńskie (w niektórych krajach wręcz nie ma ślubów cywilnych), warunki dziedziczenia, działanie banków, a nawet kary za niektóre przestępstwa.

W społeczności arabskiej nie ma miejsca dla ateistów lub agnostyków. Jeżeli nie wierzy się w żadnego Boga, lepiej o tym nie wspominać bo można utracić szacunek. Dla Arabów pobożność jest bardzo ceniona i szanują każdego, kto szczerze wyznaje swoją wiarę.

Dlatego też, nie należy wygłaszać krytycznych uwag odnośnie religii, praktyk religijnych i okazywać wszystkim obrządkom i wiarom należy szacunek. Zarówno Koran, słowa Proroka, jak i przypowieści muzułmańskie pokazują wiele przykładów na zgodne i pełne szacunku funkcjonowanie obok siebie różnych religii.

Pięć Filarów Islamu to pięć podstawowych obowiązków religijnych każdego muzułmanina:

- modlitwa codzienna, pięć razy w ciągu dnia,
- wyznanie wiary, iż Allah jest jedynym bogiem, zaś Mahomet jego prorokiem, jest ono powtarzane w czasie każdej modlitwy
- rozdawanie jałmużny,
- post podczas ramadanu,
- przynajmniej raz w życiu odbycie pielgrzymki do Mekki.

Muzułmanie wierzą, że przestrzeganie tych zasad przybliży ich do Allaha, a w związku z tym do zbawienia w nim.

Modlitwa jest w islamie symbolicznym wyrażeniem bezgranicznego poddania się woli Boga. Musi być odmawiana w określonych porach, bez względu na miejsce czy okoliczności.

Piątek jest dla muzułmanów dniem świętym, a tym samym, podobnie jak nasza niedziela, dniem wolnym od pracy. Według islamu w piątek Allah stworzył Adama, w piątek również wygnał go z raju. Dniem sądu ostatecznego również będzie piątek. W piątek, zgodnie z tradycją islamską - urodził się Mahomet- święty Prorok Islamu. Piątek jest tak wielkim i świętym dniem, że nawet ogień piekielny, który jest podsycany każdego dnia w południe, w piątek nie jest podsycany.

Ramadan

Tak jest nazywany dziewiąty miesiąc kalendarza muzułmańskiego. Ramadan wypada co rok o jedenaście dni wcześniej, gdyż o tyle właśnie rok księżycowy jest krótszy od słonecznego. W 2005 roku wypadł w nocy z 5 na 6 października po zachodzie słońca w Arabii Saudyjskiej, kiedy ukazał się nów księżyca.

Dla muzułmanina ramadan to najważniejszy okres w roku, w którym częściej modli się w meczecie i codziennie recytuje jeden fragment Koranu. Podczas ramadanu, od świtu do zmierzchu obowiązuje zakaz jedzenia, palenia, seksu i picia wszelkich płynów. Wszystko po to, żeby oczyścić umysł i zdyscyplinować ciało. Ramadan kończy się jednym z najważniejszych muzułmańskich świąt - Id al Fitr. Kiedy słońce zachodzi, post się kończy. Można wtedy jeść i pić do woli, a codzienna uroczysta kolacja to iftar.

Dżihad

Bardzo często, kiedy mowa o islamie, słyszy się słowo dżihad w znaczeniu „święta wojna”. Dżihad ma jednak w języku arabskim dosłowne znaczenie: „dokładanie starań, podejmowanie wysiłków” i oznacza w islamie wysiłki i starania na „ścieżce Boga” w celu ustanowienia w świecie panowania dobra i sprawiedliwości, a wykorzenieniu zła i ucisku. Przez dżihad rozumie się również podejmowanie wszelkich działań na rzecz szerzenia islamu. W islamie nie było nigdy pojęcia „świętej” czy religijnej wojny, całe życie muzułmanów jest bowiem podporządkowane Bogu.

Mylne jest więc przekonanie, że należy łączyć pojęcie dżihadu z wojną i terroryzmem, bo tak naprawdę, dla wyznawców Islamu najważniejsza jest wewnętrzna walka z samym sobą i pokusami.

12.2 Kobieta w islamie

Według Koranu mężczyzna i kobieta są sobie równi. Niemniej jednak, mężczyzna odgrywa znacznie większą rolę w społeczeństwie. Obowiązkiem ojca, brata, a później męża jest zapewnienie kobiecie opieki, ale również czuwanie nad jej właściwym postępowaniem. Z jednej strony daje to kobiecie poczucie bezpieczeństwa, z drugiej dzieje się to kosztem wolności i możliwości samodzielnego wyboru drogi życiowej.

Opieka obejmuje również odpowiedzialność finansową – kobieta nie ma obowiązku utrzymywać się sama czy też uczestniczyć finansowo w utrzymaniu rodziny. Mąż powinien zapewnić żonie nie gorszy status materialny niż ten, jakim cieszyła się w domu rodzicielskim. Nie powinien zabraniać żonie pracy zarobkowej, ale też nie powinien jej do niej przymuszać. Zarobione pieniądze są własnością kobiety i nie ma ona obowiązku włączać ich do domowego budżetu.

W islamie kobieta jest odpowiedzialna za rodzinę i za wychowanie dzieci (chłopcy dopiero po obrzezaniu przechodzą pod opiekę ojca) i powinna dbać o męża i dom. Mąż nie jest jednak zwolniony z prac domowych. Rola kobiety nie jest ograniczona tylko do spraw domowych, islam wysoko ceni wykształcenie i mądrość, dobra żona i matka to kobieta wykształcona i inteligentna. Dla mężczyzny bardzo duże znaczenie ma to, by żona darzyła go szacunkiem, na który jednak sam musi zasłużyć, traktując ją z równym szacunkiem. Islam dopuszcza kary cielesne w stosunku do żony, ale zaleca traktować je jako ostateczność.

W sytuacji i zachowaniu kobiet w świecie islamu można zauważyć pewne ogólne tendencje. Podnosi się poziom ich wykształcenia, jednak zauważa się powrót do religii i wzorowania na jej surowych zasadach. Kobiety coraz częściej same chcą nosić długie chusty, przysłaniać twarz. Młode muzułmanki są przekonane, że noszenie zasłony daje im wolność i podnosi ich godność. Wyrażają także coraz śmielej inne aspiracje religijne, bardziej zgłębiają religię, chcą w niej uczestniczyć na równi z mężczyznami. Z drugiej strony wśród muzułmanki rozwija się także feminizm. Po raz pierwszy ruch ten pojawił się w Egipcie w latach dwudziestych XX wieku, a nasilenie dyskursu feministycznego nastąpiło w krajach muzułmańskich w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku.

12.3 Ubiór

Umiar dotyczy obu płci zarówno w ubiorze, jak i zachowaniu. Żadna z reguł nie jest stosowana automatycznie, przykładowo w dużych miastach zasłona i hidżab (nakrycie głowy) bywają wyjątkiem.

Ortodoksyjni muzułmanie uważają przesadne odsłanianie ciała kobiecego czy męskiego za niestosowne. Kobietom radzi się, aby unikały obcisłych i frywolnych strojów, nawet w pełni lata miały zasłonięte ramiona i ręce oraz nosiły długie spodnie i spódnice. Nieprzestrzeganie zasad potrafi wywołać gniewną reakcję osób naprawdę urażonych i przyciągnąć zupełnie niepotrzebną uwagę innych. Zazwyczaj należy kierować się zasadami zdrowego rozsądku i słuchać porad miejscowych kobiet.

Warto pamiętać też o tym, że publiczne okazywanie uczuć, chociaż bardzo częste wśród osób tej samej płci, jest źle widziane u par mieszanych, nawet jeżeli są to małżeństwa.

12.4 Interesy w krajach islamu

Kraje muzułmańskie wydają się ściśle związane z handlem, nawet kulturowo. Ponieważ Prorok Mahomet był kupcem, w Koranie znajduje się dużo odwołań do handlu, zaś ludzie interesu cieszą się dużym szacunkiem.

Bogacenie się niesie za sobą obowiązek częściowej redystrybucji majątku – jednym z pięciu „filarów” islamu jest zakat, czyli jałmużna (około 2,5 proc. dochodów). Niechętnym okiem patrzy się na rzadkie przypadki tych, którzy osiągnąwszy powodzenie finansowe izolują się od otoczenia i nie pozwalają bliskim „uczestniczyć” w swoim sukcesie.

Poczucie wspólnoty jest u Arabów bardzo silne. Dlatego robienie interesów zależy przede wszystkim od dotarcia do ludzi powiązanych rodzinnie, plemiennie lub religijnie z władzą. Dobre kontakty, zwłaszcza w sferach władzy, to podstawa powodzenia w interesach.

Bardzo ważnym czynnikiem w kontaktach biznesowych są przyjacielskie i bardzo osobiste stosunki. Arabowie źle się czują w formalnych układach, stąd zawieranie przyjaźni z innymi ludźmi to droga do powodzenia w interesach. Warto mieć jak najwięcej znajomości w kręgach biznesowych.

Warto też zastanowić się nad znalezieniem pośrednika, co jest bardzo powszechne w społeczeństwie arabskim, jemu znacznie łatwiej nawiązać kontakt i wynegocjować to, czego właśnie oczekujemy. Obce firmy zatrudniają lokalnych pracowników, których zadanie polega na utrzymywaniu kontaktów z urzędnikami rządowymi. Tacy pracownicy dla obcokrajowca są wręcz niezastąpieni.

Podstawą w interesach na Bliskim Wschodzie jest zaufanie. Czasem lepiej zaufać współpracownikowi, postawić na lojalność, a da to efekty lepsze, niż szczegółowa kontrola. Rytm pracy oraz organizacja są inne niż w naszych firmach.

W krajach arabskich z negocjacji i perswazji zrobiono niemal sztukę. Rozmowy z Arabami są często długie i nie zawsze skupiają się na głównym temacie rozmowy. Stąd potrzeba targowania się, a raczej prezentowania kolejnych propozycji. Nikt się nie śpieszy i nie warto ponaglać arabskiego partnera. Określenie terminu na podjęcie decyzji najczęściej

---

przynosi wręcz odwrotny skutek. Arabowie mają czas i bywa, że wracają do sprawy po kilku nawet miesiącach. Nie można się dać zwieść pochwałą i komplementom. Entuzjazm dla naszej propozycji nie oznacza akceptacji, podobnie jak chłodne przyjęcie, nie oznacza odrzucenia. Trzeba po prostu cierpliwie poczekać.

W rozmowach ważną rolę odgrywają emocje. Arabowie uważają, że wyraźne okazywanie uczuć, czyli mówienie np. podniesiony głosem czy żywa gestykulacja jest oznaką szczerości i zaangażowania.

12.5 Podstawowe zasady etykiety arabskiej

Należy siedzieć w przyzwoity sposób. Niedbałe pozy podczas rozmowy oznaczają brak szacunku dla rozmówcy.

Podczas rozmowy na stojąco nie należy opierać się o ścianę, czy trzymać rąk w kieszeniach. Siedzenie w ten sposób, że druga osoba widzi podeszwę buta, uchodzi za zniewagę.

Nieuprzejmością jest nieuściśnięcie ręki podczas powitania albo pożegnania. Jeśli mężczyzna z Zachodu jest przedstawiany Arabce, to od niej zależy czy uściśną sobie dłonie, bo do niej należy zainicjowanie uścisku.

Na wielu spotkaniach obowiązuje oficjalny strój – mężczyzna w garniturze i krawacie, a kobieta w sukience, na wysokich obcasach i w biżuterii. Zbyt swobodny strój może zostać uznany za obrazę dla gospodarzy.

Ktoś, kto chce zapalić papierosa w grupie ludzi, musi poczęstować wszystkich.

Gdy kobiety wchodzi do pomieszczenia, mężczyźni wstają. Każdy wstaje, gdy na imprezę towarzyską wchodzi nowi goście i gdy wchodzi lub wychodzi osoba starsza, bądź wysoka rangą.

Mężczyźni przepuszczają kobiety w drzwiach i ustępują im miejsce, jeśli nie ma wolnych.

Na pożegnanie uprzejmy gospodarz odprowadza gości do bramy, do samochodu albo do windy.

Jeśli gościom podoba się jakiś drobiazg, Arab czasami nalega, aby przyjęli go w prezencie. Goście muszą więc zachować ostrożność wyrażając podziw dla kosztownych drobiazków.

W wielu krajach arabskich prezenty wręcza się i przyjmuje oburącz i nie otwiera w obecności ofiarodawcy.

W pewnych sytuacjach za niestosowne może uchodzić, gdy kobieta pali papierosa albo pije napój alkoholowy.

Jedząc z Arabami, zwłaszcza gdy potrawa podana jest w naczyniu, z którego wszyscy czerpią, nie należy posługiwać się lewą ręką (jest uważana za nieczystą).

W restauracji Arabowie prawie zawsze nalegają na płacenie rachunku, zwłaszcza gdy jest niewiele osób, bądź jest to spotkanie w interesach. Po wykonaniu konwencjonalnego gestu, że jednak sami płacimy, lepiej dać za wygraną, a następnie się zrewanżować. Arabowie wiedzą bardzo dokładnie, co przystoi mężczyźnie oraz kobiecie.

Nie aprobują długich włosów u mężczyzn, ani męskich ubrań u kobiet, Arabowie unikają prowadzenia kłótni i sporów rodzinnych w obecności innych ludzi. Nikogo nie wolno fotografować bez przyzwolenia. Przyglądanie się drugiej osobie rzadko uważane jest przez Arabów za niegrzeczne lub naruszające cudzą prywatność. Większość Arabów nie lubi dotyku ani obecności domowych zwierząt, zwłaszcza psów. Gdy gościmy Arabów, lepiej zwierzaki gdzieś schować. Ponadto należy pamiętać, że w tradycji muzułmańskiej kontakty z kobietami spoza swojej rodziny są niewskazane, zwłaszcza dotyczy to rozmów sam na sam i może być to uznane za zniewagę, choć nie wszyscy przestrzegają tych zasad, a część kobiet w większych miastach dość swobodnie kontaktuje się z obcokrajowcami. Islam zakazuje jedzenia wieprzowiny – jest nieczysta rytualnie, a dla wielu też uznawana za obrzydliwą. Starszym osobom i wysoko postawionym ludziom w hierarchii społecznej, zawsze należy się szacunek i uwaga, bez względu na status społeczny.

12.6 Egipt

Stroje kąpielowe noszone w kairskich hotelach nie stanowią żadnego problemu. Koniecznie jednak należy pamiętać o tym, aby nie opalać się topless. Na terenie hotelu alkohol jest dostępny bez ograniczeń. Przed zamówieniem warto zapytać się o cenę, aby uniknąć późniejszej, niezbyt miłej niespodzianki. W wielu hotelach wnoszenie jakichkolwiek napojów do pokoju jest zabronione. W większości hoteli mężczyzn obowiązuje noszenie długich spodni do wieczornego posiłku. Personel sprzątający, to w egipskich hotelach prawie wyłącznie mężczyźni. W Egipcie nie jest dobrze widziane, aby kobiety funkcjonowały w społeczeństwie poza rodziną, rzadziej widuje się je w życiu publicznym.

Ponieważ Egipcjanie bardzo interesują się obcokrajowcami, nie powinno dziwić Państwa, jeśli ktoś będzie dokładnie wypytywał o rodzinę, zawód czy miejsce zamieszkania. Egipcjanie robią to z grzeczności. Jeśli jednak pytania wydadzą się Państwu zbyt natrętne, radzimy grzecznie pożegnać się z rozmówcą.

Ważną rolę pełni bakszysz – napiwek. Pensje nie są tu zbyt wysokie, więc personel hotelowy zdany jest na napiwki klientów. „Pokojuwemu” należy dać ok. 5 EGP tygodniowo od osoby. Pieniądze można położyć na poduszcze lub, jeszcze lepiej, wręczyć je osobiście. Bakszysz należy się również kelnerom i barmanom. Można zaokrąglić rachunek lub dołożyć banknot jednofuntowy, jeśli zamówienie jest wliczane do rachunku za pokój. W zasadzie każda usługa w Egipcie związana jest z bakszyszem. Jednak generalnie należy go dawać tylko wtedy, gdy jest się zadowolonym z usługi. Bakszysz można wręczyć personelowi hotelowemu również na początku pobytu. Również dzieci wyłudniają od turystów drobne przedmioty i pieniądze, dorośli domagają się pieniędzy nawet za wskazanie drogi, tłumacząc się zasadą „bakszyszu”, mówiącą o konieczności podzielenia się bogactwem.

Przebywając poza hotelem, należy zwracać szczególną uwagę na odpowiedni ubiór. Panie powinny zrezygnować ze strojów odstaniających zbyt wiele. Nie tylko dlatego, że mogłoby to je narazić na niedwuznaczne propozycje, ale dlatego, że występują tym

---

samym przeciwko przyjętym w Egipcie obyczajom. Mężczyznom z kolei nie wypada pokazywać się publicznie w krótkich spodenkach. Baczną uwagę należy zwrócić na strój, wybierając się do meczetu. Panie muszą mieć całkowicie zakryte ramiona i nogi, a panowie nogi. Przed wejściem do meczetu należy zdjąć buty. Jeśli więc nie lubią Państwo chodzić boso, radzimy zabrać skarpetki. W godzinach modłów meczety nie są dostępne dla turystów.

Panie powinny zrezygnować z palenia papierosów w miejscach publicznych, ponieważ nie jest to dobrze widziane. Jadając w miejscowych restauracjach, nie należy prosić o alkohol. Napoje alkoholowe można dostać tylko w międzynarodowych barach i restauracjach. Na zakupy należy zabrać ze sobą drobne banknoty, żeby uniknąć kłopotów z wydaniem reszty. Sprzedawcy często uznają resztę za bakszysz i celowo nie chcą jej wydać.

Targowanie się jest zwyczajem typowym dla wszystkich krajów arabskich. Dopuszczalne jest prawie wszędzie – szczególnie na bazarach oraz w sklepach z pamiątkami. Dobrze jest pamiętać, że cena wywoławcza jest mocno przesadzona. W sklepach obowiązują nieoficjalnie dwa rodzaje cen: dla Egipcjan i dla turystów. Sklepiki z pamiątkami, pocztówkami i artykułami spożywczymi są otwierane ok. 9 rano, a zamykane w godzinach nocnych. Przykładowe ceny produktów w sklepach: kawa 1,5 LE do 2 LE, woda mineralna 1,5l - 1,5 LE do 3 LE, sok owocowy 0,33l - 2LE, piwo 6 EGP, lody 2 EGP, do 4 EGP, hamburger 5 EGP, pizza od 6 EGP.

Pary powinny unikać wymiany czułości w miejscach publicznych. Publiczne okazywanie uczuć drugiej osobie nie idzie w parze z moralnością Egipcjan. Istotne jest również zachowanie taktu podczas fotografowania. Jeśli mamy ochotę kogoś sfotografować, najlepiej zapytać wcześniej o zgodę. Po zrobieniu zdjęcia, fotografowanemu osobom należy się naturalnie bakszysz.

---

13. Ważne adresy i telefony

Ambasada RP w Kairze

5, Aziz Osman Str, Zamalek, Cairo, EGYPT

tel.: (00 202) 7367456, 7359583

fax: (00 202) 7355427

e – mail: polemb@bolanda.org, internet: <http://www.bolanda.org/>

Konsulat RP w Aleksandrii

Konsul Honorowy: Samy Aly El Rashidy

25, Talaat Harb St., Alexandria, EGYPT

tel.: (00 203) 4870407

fax: (00 203) 4869517

e – mail: samy@aeship.com

Konsulat RP w Port Saidzie

Konsul Honorowy: Said Aly

23 July/Abu El Feda St., P.O.Box 335, Code 42511, Port Said, EGYPT

tel.: (00 266) 324879, 322749

fax: (00 266) 324993

e – mail: dominion@dominion.com.eg

Ambasada Republiki Egiptu w Warszawie

ul. Alzacka 18, 03 – 972 Warszawa

tel.: +48 – 22 – 6176973, 6161367

fax: +48 – 22 – 6179058

e – mail: embassyofegypt@neostrada.pl

Biuro Turystyczne

Al. Niepodległości 69, 02 – 626 Warszawa

tel.: +48 – 22 – 3227002

fax: +48 – 22 – 3227655

e – mail: egipt.turystyka@wa.home.pl

GAFI

Adres: Salah Salem Road, Fairgrounds, Nasr City, Cairo

Tel.: (00 202) 4055452

Fax: (00 202) 4055415

e – mail: investorservices@gafinet.org

internet: www.gafinet.org

Alexandria Chamber of Commerce

31, El – Ghorfa El – Togaria St., El – Raml Station Sq. Down Town, Alexandria

tel.: +20 – 3 – 4808779/4955157

fax: +20 – 3 – 4808993/4808779

Cairo Chamber of Commerce

4 El – Falaky Sq., Bab El – Louk, Abdin, Cairo

tel.: +20 – 2 – 7958261,2

fax: +20 – 2 – 7963603

Telefony alarmowe:

- pogotowie ratunkowe: 123,
- policja: 122,
- straż pożarna: 125,
- pogotowie energetyczne: 121,
- pogotowie gazowe: 2416337,
- policja turystyczna: 126.

Źródła:

Ambasada Egiptu w Polsce

Ambasada RP w Kairze

„Mapa możliwości polskiego eksportu – kraje pozaunijne”, wydane przez Ministerstwo Gospodarki

„Polak za granicą”, wydane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych

„Zrozumieć Arabów” Margaret (Omar) Nydell (z wstępem Krzysztofa Mrozewicza)
dane z portalu exporter.pl

Załączniki

Załącznik nr 1.

TOWARY z 2n PCN	Udział % EXPORT	Udział % IMPORT	Dyn % EXPORT	Dyn % EXPORT	5 mies. 2006 rok EXPORT	5 mies. 2006 rok IMPORT	5 mies. 2006 rok OBROT	5 mies. 2006 rok SALDO	5 mies. 2005 rok EXPORT	5 mies. 2005 rok IMPORT	5 mies. 2005 rok OBROT	5 mies. 2005 rok SALDO
I - ZMIERZĘTA ŻYWE; PRODUKTY POCHODZENIA ZMIERZĘCEGO	3,6	2,1	70,1	221,36	2 541 477	2 39 733	2 781 210	2 301 744	3 627 786	1 083	3 628 869	3 626 703
II - PRODUKTY POCHODZENIA ROSLINNEGO	0	17,8	4378	71	11 121	2 058 002	2 069 123	-2 046 881	254	2 899 916	2 900 170	-2 899 662
III - TŁUSZCZE, OLEJE POCHODZENIA ZMIERZĘCEGO I ROSLINNEGO; PRODUKTY/ICH ROZKŁAD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IV - GOTOWE ARTYKUŁY SPOŻYWCZE; NAPOJE BEZALKOHOLOWE, ALKOHOLOWE I OCET; TYTON	22	6,1	540	91,9	15 638 119	703 412	16 341 531	14 934 707	2 896 825	765 334	3 662 159	2 131 491
V - PRODUKTY MINERALNE	35,8	0,8	2020	75,7	25 514 844	95 577	25 610 421	25 419 267	1 263 067	126 286	1 389 353	1 136 781
VI - PRODUKTY PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO I PRZEMYSŁÓW POKREWNYCH	2,2	8,4	310	2534,5	1 582 757	971 760	2 554 517	610 997	511 400	38 341	549 741	473 079

TOWARY 2 z in PCN	Udział % EXPORT	Udział % IMPORT	Dyn % EXPORT	Dyn % EXPORT	5 mies. 2006 rok EXPORT	5 mies. 2006 rok IMPORT	5 mies. 2006 rok OBROT	5 mies. 2006 rok SALDO	5 mies. 2005 rok EXPORT	5 mies. 2005 rok IMPORT	5 mies. 2005 rok OBROT	5 mies. 2005 rok SALDO
VII - TWORZYWA SZTUCZNE I WYROBY Z NICH; KAUCZUK I WYROBY Z KAUCZUKU	1,6	30,3	95,2	220	1 159 630	3 514 029	4 673 659	-2 354 399	1 218 641	1 597 413	2 816 054	-378 772
VIII - SKÓRY; WYROBU Z NICH; ART. PODRÓŻNE; ORBY POJEMNIKI; ART. Z WNĘTRZNOŚCI	0	0	5,9	2,4	86	78	164	8	1 457	3 272	4 729	-1 815
IX - DREWNO I WYROBY Z NIEGO; WYROBY Z KORKI, SŁOMY, ESPARTO; WYROBY KOSZYKARSK	0	0	6,7	1642,9	15 762	920	16 682	14 842	234 290	56	234 346	234 234
X - SCIER DRZEWNY LUB Z INNEGO WŁÓKNISTEGO MATERIAŁU CELULOZOWEGO; PAPIER I TEKST	0,6	1,7	151	97,8	444 091	198 611	642 702	245 480	293 714	203 120	496 834	90 594
XI - MATERIAŁY I WYROBY WŁÓKNIENICZE	0,5	22,3	93,7	115,4	329 926	2 588 363	2 918 289	-2 258 437	352 202	2 242 731	2 594 933	-1 890 529

TOWARY 2 zn PCN	Udział % EXPORT	Udział % IMPORT	Dyn % EXPORT	Dyn % EXPORT	5 mies. 2006 rok EXPORT	5 mies. 2006 rok IMPORT	5 mies. 2006 rok OBROT	5 mies. 2006 rok SALDO	5 mies. 2005 rok EXPORT	5 mies. 2005 rok IMPORT	5 mies. 2005 rok OBROT	5 mies. 2005 rok SALDO
X - SCIER DRZEWNY LUB Z INNEGO WŁOKNIISTEGO MATERIAŁU CELULOZOWEGO; PAPIER I TEKST.	0,6	1,7	97,8	151	444 091	198 611	642 702	245 480	293 714	203 120	496 834	90 594
XI - MATERIAŁY I WYROBY WŁOKNIENICZE	0,5	22,3	115,4	93,7	329 926	2 588 363	2 918 289	-2 258 437	352 202	2 242 731	2 594 933	-1 890 529
XII - OBUWIE NAKRYCIA GŁOWY, PARASOLE, ŁASKI, PIORA, SZTUČNE KWIAŃ, WYROBY Z	0	0,2	1793,7	0	0	27 229	27 229	-27 229	0	1 518	1 518	-1 518
XIII - WYROBY Z KAMIENI GIPSU, CEMENTU I AZBESTU, MIKI I TP. WYROBY CERAMICZNE SZK	2,6	2,5	20,8	209	1 825 420	284 167	2 109 587	1 541 253	873 716	1 368 712	2 242 428	-494 996
XIV - PERŁY; METAŁE I KAMIENIE SZLACHETNE I POLSZLACHETNE; SZTUČNA BIŻUTERIA; M	0	0,1	4953,7	0	0	7 282	7 282	-7 282	602	147	749	455

TOWARY 2 zn PCN	Udział % EXPORT	Udział % IMPORT	Dyn % EXPORT	Dyn % EXPORT	5 mies. 2006 rok EXPORT	5 mies. 2006 rok IMPORT	5 mies. 2006 rok OBROT	5 mies. 2006 rok SALDO	5 mies. 2005 rok EXPORT	5 mies. 2005 rok IMPORT	5 mies. 2005 rok OBROT	5 mies. 2005 rok SALDO
XV - WYROBY NIEZŁACHE NE I WYROBY Z METALI NIEZŁACHE NYCH	16,8	1,4	319	74,5	11 968 817	161 512	12 130 329	11 807 305	3 751 234	216 771	3 968 005	3 534 463
XVI - URZĄDZENIA MECHANICZNE I ELEKTRYCZNE DO REGISTRACJI I ODBIORU DŹWIĘKU I O	12,6	4,1	141	163,7	8 988 139	475 541	9 463 680	8 512 598	6 358 461	290 413	6 648 874	6 068 048
XVII - POJAZDY: STATKI POWIETRZNE, JEDNOSTKI PŁYWAJĄCE I WSPÓLDZIAŁ. URZĄDZENIA	0,6	1,2	114	1665,6	416 846	143 038	559 884	273 808	367 288	8 588	375 876	358 700
XVIII - PRZYRZĄDY, APARATY OPTYCZNE, KINEMATOGRAF. POMI AROWE, MEDYCZNE, ZEGARKUJN	0,7	0,6	110	150,1	496 001	69 463	565 464	426 538	450 272	46 265	496 537	404 007
XIX - BRONI I AMUNICJA CZĘŚCI I AKCESORIA	0,2	0	28,2	0	162 787	0	162 787	162 787	577 280	0	577 280	577 280
XX - WYROBY RÓŻNE	0,1	0,4	65,6	996,2	93 434	48 584	142 018	44 850	142 420	4 877	147 297	137 543
XXI - DZIAŁA SZTUKI, PRZEDMIOTY KOLEKCYJERSKIE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	143	143	-143
XXII - POZOSTAŁE	0	0	3,2	0	22	0	22	22	688	0	688	688
SEKCJE RAZEM	100	100	311	118,1	71 189 279	11 587 301	82 776 580	22 921 59 601 978	22 921 597	9 814 986	32 736 583	13 106 611